

PROVINCIE LIMBURG

ONTWERP

INPASSINGSPLAN

Peelvenen-Mariapeel

Opdrachtnummer	: 99.223
ID-nummer	: NL.IMRO.9931.IPPeelvenMariapeel-ON01
Datum	: maart 2013
Versie	: 4
Auteurs	: mRO bv
Vastgesteld d.d.	:

INHOUD VAN DE TOELICHTING

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Ligging en begrenzing plangebied.....	8
1.3	Geldende bestemmingsplannen	10
1.4	Opzet van de toelichting.....	11
2	BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE	13
2.1	Bestaande situatie Mariapeel.....	13
2.2	Bestaande situatie deelgebieden	16
3	BELEIDSKADER.....	25
3.1	Europees beleid.....	25
3.2	Rijksbeleid.....	26
3.3	Provinciaal beleid	30
3.4	Beleid Waterschap Peel en Maasvallei	35
4	PLANBESCHRIJVING.....	37
4.1	Inleiding.....	37
4.2	Visie en streefbeeld IGU Peelvenen-Mariapeel	37
4.3	Inrichting deelgebieden	39
4.4	Vertaling naar het inpassingsplan	54
4.5	Effecten en beheer	54
5	RANDVOORWAARDEN – MILIEUASPECTEN	57
5.1	Inleiding.....	57
5.2	Geluid.....	57
5.3	Luchtkwaliteit	57
5.4	Externe Veiligheid.....	59
5.5	Bodem	61
5.6	Water	61
5.7	Ecologie	68
5.8	Archeologie.....	71
6	JURIDISCHE ASPECTEN	73
6.1	Opbouw regels en verbeelding	73
6.2	Analoge verbeelding	74
6.3	Toelichting op de artikelen.....	75
7	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID.....	79
7.1	Exploitatieplan	79
7.2	Financiering.....	79
7.3	Grondverwerving.....	79
8	MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID	81
8.1	Nota Vooroverleg ex art. 3.1.1 Bro	81
8.2	Zienswijzen ontwerpbestemmingsplan	82

Bijlagen

1. Dienst Landelijk Gebied, 'Voortoets Mariapeel en Grauwveen – Concept Ontwerp Inrichtingsplan Integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-Mariapeel', 28-1-2013;
2. Dienst Landelijk Gebied, 'Memo Huidige natuurwaarden PIP percelen Mariapeel', 15 januari 2013.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De Mariapeel (inclusief het Grauwveen) vormt samen met de Deurnsche Peel en de Groote Peel het gebied “Peelvenen”. De Mariapeel maakt deel uit van het Natura 2000-gebied “Deurnsche Peel & Mariapeel” en is als zodanig aangewezen, omdat het gebied een bijzondere bijdrage levert aan het Europese natuurnetwerk. In de Mariapeel is alleen de bestaande natuur aangewezen als Natura 2000.

In 2005 is het Landinrichtingsplan Peelvenen “Het onverenigbare verenigd” voor de Deurnsche Peel en Mariapeel vastgesteld. Het centrale doel was het behoud van de hoogveenrestanten in deze gebieden en de ontwikkeling van de natuur tot weer een functionerend hoogveenlandschap. Tevens was een duurzaam voortbestaan voor de landbouw een belangrijk uitgangspunt, evenals het tot hun recht komen van de cultuurhistorische waarden van het ontginningslandschap. Belangrijkste doelstellingen in het Landinrichtingsplan waren:

- Realisatie van de nieuwe natuur binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).
- Realisatie van het gewenste grond- en oppervlaktewater regime (GGOR);
- Het verbeteren van de perspectieven voor de landbouwbedrijven rondom de Deurnsche Peel en Mariapeel.
- Het ontwikkelen van voldoende en gevarieerde mogelijkheden voor een passend recreatief gebruik in een aantrekkelijke omgeving aan de randen van het projectgebied.

Een belangrijke maatregel om deze doelen te realiseren was een aanzienlijke taakstelling voor grondverwerving. Alhoewel voor Peelvenen een wettelijk landinrichtingsplan werd opgesteld, bevatte het plan géén wettelijke herverkaveling. Het plan voorzag wél in de mogelijkheid om over te gaan tot onteigening, indien dit noodzakelijk was voor een voortvarende grondverwerving van de nieuwe natuur (EHS). Dit gold alleen voor het zogenaamde Middengebied, het landbouwgebied tussen de Deurnsche Peel en de Mariapeel. Voor de overige EHS rondom de Deurnsche Peel en Mariapeel sprak de Landinrichtingscommissie uit dat deze gronden alleen op minnelijke wijze kon worden verworven. Indien op termijn een zwaarder instrument noodzakelijk zou blijken te zijn, dan zou dat leiden tot een officiële wijziging van het landinrichtingsplan. Een wijziging van het landinrichtingsplan is thans echter niet meer aan de orde, doordat de Landinrichtingswet per 1 januari 2007 vervallen is en vervangen is door de Wet inrichting landelijk gebied.

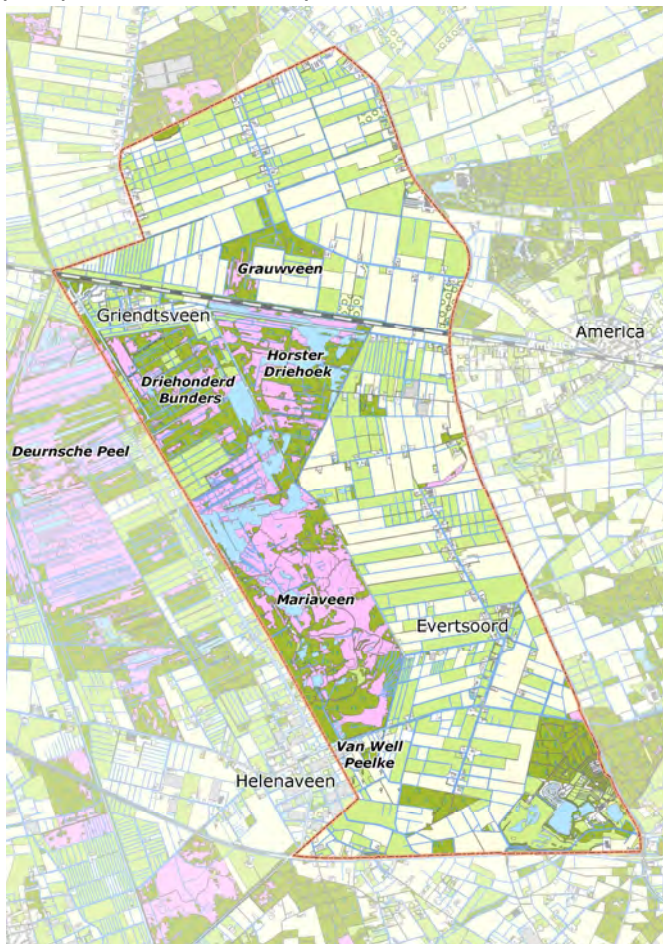
Na opheffing van de Landinrichtingswet werd aan Limburgse zijde de voorbereiding van de uitvoering van projecten uit het Landinrichtingsplan doorgezet in de gebiedsgerichte uitvoering van ‘Platteland in Uitvoering’. Peelvenen-Mariapeel werd nu een integrale gebiedsuitwerking (IGU). In 2009 werd een integrale projectnota opgesteld en vastgesteld door Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Limburg. Als uitwerking van deze integrale projectnota is het ‘Inrichtingsplan integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-Mariapeel’ opgesteld door de Projectgroep Peelvenen-Mariapeel. Dit plan kan

tevens worden beschouwd als opvolger van het Landinrichtingsplan “Het onverenigbare verenigd”. De Projectgroep is een samenwerking van de Provincie Limburg, het Waterschap Peel en Maasvallei, Staatsbosbeheer, de gemeente Horst aan de Maas, de Agrarische Belangengroep Mariapeel, de Werkgroep Behoud de Peel en de Dienst Landelijk Gebied.

Integrale gebiedsuitwerking (IGU) Peelvenen-Mariapeel

De Integrale gebiedsuitwerking bestaat grotendeels uit een voortzetting van de uitvoering van het Landinrichtingsplan op Limburgs grondgebied: de natuurgebieden Mariapeel en Grauwveen en het omliggende landbouwgebied. Tevens zijn nieuwe ideeën en wensen van betrokken partijen in het gebied vertaald naar concrete (deel)projecten.

Van het Landinrichtingsplan en het IGU zijn inmiddels een groot aantal maatregelen uitgevoerd. Een deel van de maatregelen is echter nog niet uitgevoerd, omdat de uitvoering grotendeels afhankelijk is van nog te verwerven nieuwe natuur (EHS) en de benodigde grond voor het aanpassen van watergangen.

Het plangebied van het IGU Peelvenen-Mariapeel (bron: IGU Peelvenen-Mariapeel).

In het IGU staan de volgende doelen centraal met op termijn een duurzamer en robuuster watersysteem voor natuur en landbouw als resultaat:

- Herstel verdrogingsgevoelig TOP- en Natura 2000-gebied;
- Realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS):
 - verwerving van nog ca. 81 ha nieuwe natuur;
 - inrichting van nog ca. 140 ha nieuwe natuur;
 - interne hydrologische maatregelen in de bestaande natuur.
- Realisatie van Nieuw Limburgs Peil (NLP): het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR);
- Verbetering van de landbouwstructuur in Evertsoord-America;
- Het voorkomen van wateroverlast en droogteschade in de landbouw.

Herijking EHS

Momenteel wordt bezuinigd op het rijksbudget voor realisatie van EHS. De provincies hebben de taak gekregen om met het resterende budget uitvoering te geven aan het natuurbeleid dat recht doet aan de Europese afspraken en aan het Rijks- en provinciaal beleid. Per saldo betekent het dat de totale oppervlakte te realiseren EHS (nieuwe natuur) zal afnemen. Dit heeft ook gevolgen voor de oorspronkelijke plannen voor realisatie van de EHS rondom de Mariapeel.

In het kader daarvan is gekeken naar de prioritering van de EHS binnen IGU Peelvenen-Mariapeel. Besloten is dat een hoge prioriteit aan bepaalde nieuwe natuur moet worden toegekend, waar de verwerving en inrichting noodzakelijk is om de natuurdoelen in de bestaande natuur op afzienbare termijn (2015) te realiseren. Zo wordt wat betreft het thema water minimaal aan de doelstelling van herstel van het hydrologisch gevoelige TOP- en Natura 2000-gebied voldaan. Uitgangspunt hierbij is de set aan maatregelen volgens NLP.

In het IGU wordt daarom ingezet op realisatie van de nieuwe natuur met hoge prioriteit. Uitgangspunt is dat de nieuwe natuur met een lagere prioriteit voorlopig in landbouwkundig gebruik blijft.

Natura 2000

De Mariapeel maakt deel uit van het Natura 2000-gebied "Deurnsche Peel & Mariapeel". Voor het gebied is een aantal instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Deze doelen geven aan welke natuurwaarden moeten worden behouden of verbeterd. Momenteel wordt door een ingestelde commissie gewerkt aan een beheerplan voor het Natura 2000-gebied. Hierin zijn de maatregelen beschreven die nodig zijn in de zes jaar ná vaststelling van het beheerplan om de doelen te realiseren. Water is één van de belangrijkste thema's in het beheerplan. Voor dit thema wordt, evenals in het IGU, ingezet op de realisatie van het Nieuw Limburgs Peil (NLP, het GGOR). In NLP wordt voorgesteld wat de gewenste waterpeilen van het grond- en oppervlaktewater in de toekomst moeten zijn, rekening houdend met de functies en doelen in het gebied en de wet- en regelgeving.

Onteigening

Eén van de randvoorwaarden om de doelen van het IGU en het beheerplan voor het Natura 2000-gebied te kunnen halen is dat de hydrologische situatie moet worden verbeterd. Dit kan alleen als naast

Het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel & Mariapeel'

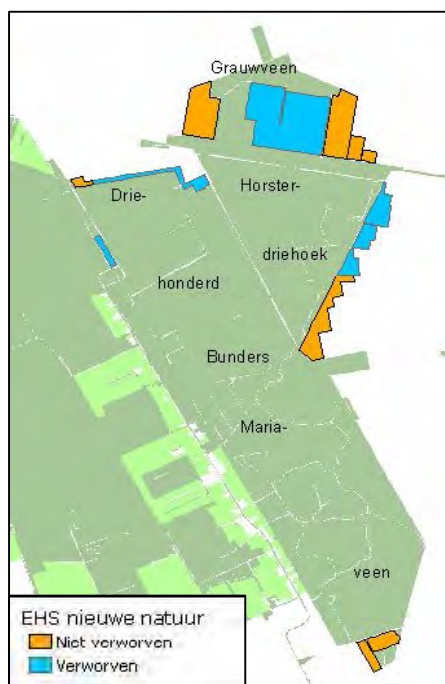
maatregelen binnen het bestaande natuurgebied ook omliggende EHS gronden, nieuwe natuur met hoge prioriteit, worden ingericht. Tevens dienen een aantal watergangen te worden aangepast.

Het inrichten van de EHS kan echter nog niet volledig worden uitgevoerd (met name vernatten) doordat een deel van de EHS nog niet verworven is en nog in landbouwkundig gebruik is. Ondanks jarenlange onderhandelingen en het bieden van Volledige Schadeloosstelling (VSS) om deze percelen te verwerven, is dit nog niet gelukt. Bestuurlijk is daarom gekozen om als uiterste instrument onteigening in te zetten via het voorliggende Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Voor die percelen, waar de nut en noodzaak van verwerving zo hoog is, wordt door Provinciale Staten een onteigeningstitel opgelegd. Vervolgens is dit PIP opgesteld en zal de onteigeningsprocedure formeel in gang worden gezet.

Indien voor de formele laatste bieding de gronden minnelijk zijn verworven danwel zijn voorzien van technische maatregelen die ook voor de toekomst geborgd zijn en waarmee vergelijkbaar doelbereik wordt behaald in het Natura 2000 gebied, wordt de onteigeningsprocedure stopgezet. De EHS wordt in geval van verwerving gehandhaafd, in geval van het treffen van technische maatregelen wordt de natuurstatus van het gebied in het POL2014 nader vastgesteld.

Doel Provinciaal Inpassingsplan (PIP)

Met het Inpassingsplan Peelvenen-Mariapeel wordt beoogd om de realisering van een aantal percelen nieuwe natuur (EHS) waaraan hoge prioriteit is toegekend mogelijk te maken. Tevens wordt beoogd om het aanpassen van een aantal watergangen mogelijk te maken. Het gaat hierbij zowel om percelen die al verworven zijn als om percelen die nog niet verworven zijn. Voor de percelen die al verworven zijn, voorziet het PIP in een natuurbestemming, danwel bestemming water indien deze bedoeld zijn voor het aanpassen van een watergang. In het geldende bestemmingsplan hebben deze gronden vrijwel allemaal nog een agrarische bestemming. Voor de percelen die nog niet verworven zijn voorziet het PIP eveneens in een natuur- of waterbestemming. Daarnaast is het PIP van belang om deze gronden te kunnen onteigenen. Daartoe is voor deze gronden de aanduiding 'verwerkelijking in de naaste toekomst' opgenomen.

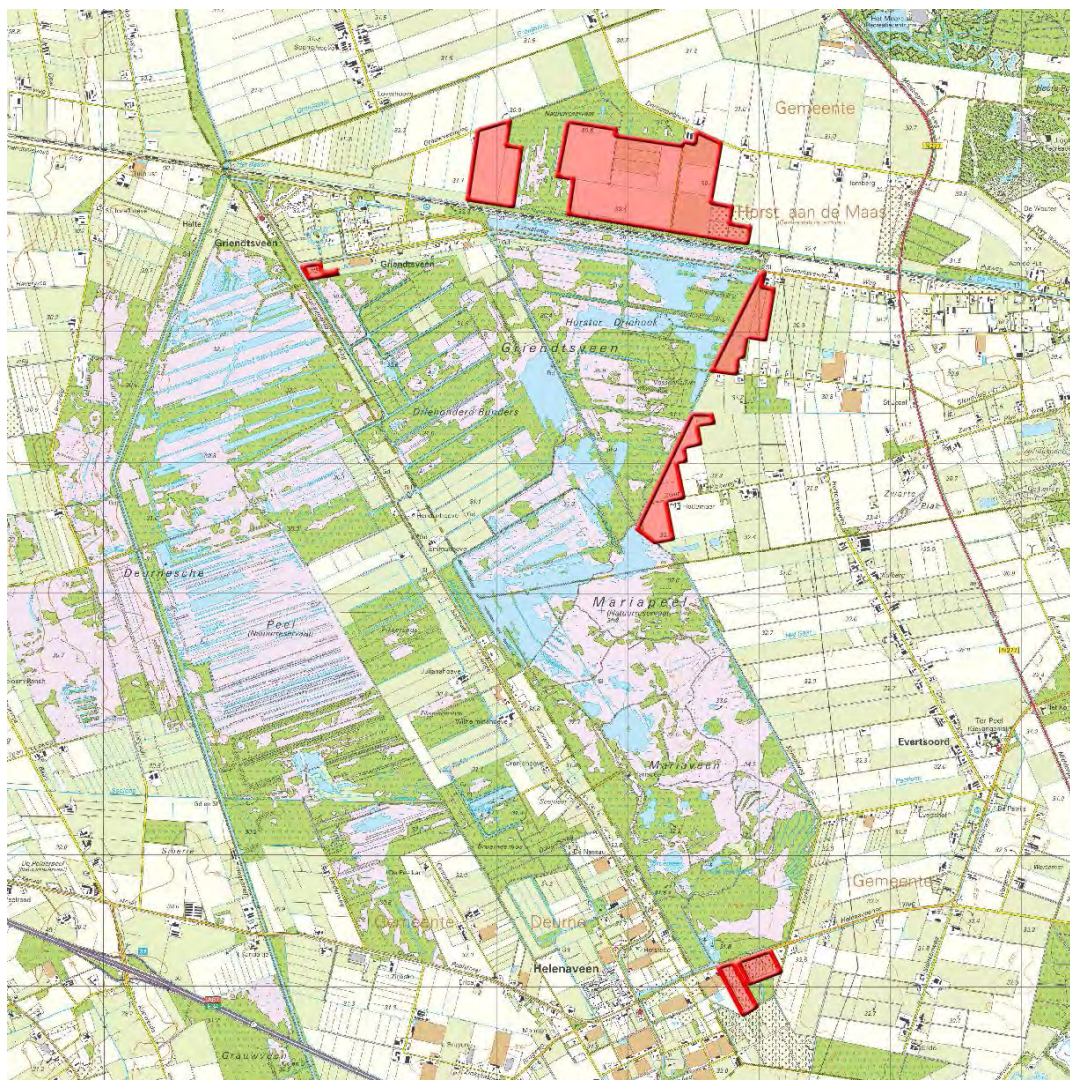
Verworven en nog niet verworven EHS gronden

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied van het voorliggende Inpassingsplan bestaat uitsluitend uit de gedeelten van het 'Inrichtingsplan integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-

Mariapeel', waarvan de gronden onlangs zijn verworven of nog moeten worden verworven en waarvan de geldende bestemming nog niet voorziet in de beoogde natuurontwikkeling, danwel het aanpassen van watergangen. Het plangebied van het PIP omvat dus nadrukkelijk niet het gehele plangebied van het IGU. Eveneens zijn percelen die reeds zijn verworven en waaraan het geldende bestemmingsplan al een natuurbestemming toekent niet opgenomen in het inpassingsplan.

Het voorgaande betekent dat het inpassingsplan bestaat uit een aantal verspreid liggende gebieden, die zijn gesitueerd tegen het natuurgebied Mariapeel. Deze percelen zijn nu nog in gebruik bij de landbouw. Het betreft gebieden ten zuiden, noordoosten en zuidoosten van de kern Griendtsveen en een gebied ten oosten van de kern Helenaveen. In de onderstaande figuur is aangegeven welke gebieden behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan.

Ligging en begrenzing van het plangebied van het inpassingsplan; de watergangen die zijn opgenomen in het plan zijn vanwege de schaal niet in de figuur aangegeven.

1.3 Geldende bestemmingsplannen

Het plangebied van dit inpassingsplan valt momenteel binnen de volgende bestemmingsplannen.

Voor het noordelijke gedeelte, de gebieden ten zuiden, noordoosten en zuidoosten van Griendtsveen, geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied Horst aan de Maas deel 1' (voor zover het de verbeelding betreft) en het bestemmingsplan 'Herziening regels bestemmingsplan Buitengebied 2011' (voor zover het de regels betreft) van de gemeente Horst aan de Maas. Het eerste plan is vastgesteld door de gemeenteraad op 8 september 2009 en het tweede plan op 7 februari 2012.

In deze plannen hebben de gronden die behoren tot het inpassingsplan overwegend de bestemming Agrarische doeleinden met landschappelijke- en natuurwaarden met de aanduiding 'ontwikkelingszone groen'. Deze gronden zijn onder meer bestemd voor een duurzaam agrarisch (bedrijfsmatig) grondgebruik. Ter plaatse van de aanduiding 'ontwikkelingszone groen' zijn de gronden ook bestemd voor natuur- en ecologische waarden. Hoewel op basis van de aanduiding 'ontwikkelingszone groen' de ontwikkeling van natuur op deze gronden mogelijk is, is het voor een duurzame instandhouding van de natuurwaarden en de onteigening van gronden wenselijk om de gronden te voorzien van de bestemming Natuur. Daartoe dient het bestemmingsplan te worden herzien.

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Horst aan de Maas deel 1' voor het noordelijk gedeelte van het plangebied.

Voor het zuidelijke gedeelte, het gebied ten oosten van Helenaveen, geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' van de voormalige gemeente Sevenum. Dit plan is vastgesteld door de gemeenteraad op 31 maart 2009 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Limburg op 1 december 2009. In dit plan hebben de gronden die deel uitmaken van het inpassingsplan de bestemming Agrarisch met de aanduiding 'ontwikkelingszone groen'. Deze gronden zijn onder meer bestemd voor agrarisch grondgebruik. Binnen de gronden aangeduid als 'ontwikkelingszone groen' zijn de gronden mede bestemd voor het behoud van de ecologische waarden in de vorm van een ecologische verbindingszone. Binnen deze bestemming is de ontwikkeling van natuur niet mogelijk, daar natuurontwikkeling meeromvattend is dan alleen het behoud van ecologische waarden en een ecologische verbindingszone. Dit betekent dat de natuurontwikkeling alleen mogelijk is als het bestemmingsplan wordt herzien.

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied 2009' voor het zuidelijk gedeelte van het plangebied

1.4 Opzet van de toelichting

De toelichting is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie van het plangebied. Het van toepassing zijnde beleid op zowel rijks-, als provinciaal niveau wordt in hoofdstuk 3 verwoord. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de toekomstige situatie beschreven, waarna in hoofdstuk 5 wordt ingegaan op een aantal relevante milieuaspecten en onderzoeken, ook wel de randvoorwaarden van het plan genoemd. In hoofdstuk 6 'Juridische aspecten' wordt een toelichting op de verbeelding en de planregels gegeven. In hoofdstuk 7 wordt de economische uitvoerbaarheid van het plan beschreven. Ten slotte zet hoofdstuk 8 de resultaten van de inspraak en het overleg van het plan uiteen.

2 BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving van de bestaande situatie van de Mariapeel gegeven. Daartoe wordt allereerst kort ingegaan op het gebied als geheel. Daarna wordt ingezoomd op vier deelgebieden die in de Mariapeel kunnen worden onderscheiden. Tevens komt daarbij de huidige situatie in de gebieden die deel uitmaken van het plangebied van het inpassingsplan aan de orde.

2.1 Bestaande situatie Mariapeel

Natuurlijke ontwikkeling

De huidige natuurgebieden Peelvenen zijn de restanten van een hoogveengebied, dat tot in de 19^e eeuw tientallen malen groter was. Sinds het Boreaal (ca. 9000 jaar geleden) is dit hoogveengebied ontstaan dankzij bijzondere abiotische omstandigheden, die samenhangen met de hydrologische situatie in het gebied. Belangrijk bij de vorming van nieuw hoogveen was een hoge, stabiele grondwaterstand en voedselarm regenwater. Gevoed door het voedselarme regenwater groeiden de veenmosplantjes uit tot dikke pakketten hoogveen.

De waterconserverende eigenschap van veenmos heeft, samen met de abiotische omstandigheden, ervoor gezorgd dat het hoogveen zich over een grote oppervlakte heeft kunnen uitbreiden. De grens van het oorspronkelijke hoogveengebied is min of meer af te leiden uit de ligging van de oudere dorpen in de regio: Deurne, Asten, Nederweert, Ospel, Meijel, Sevenum, Horst en Venray.

Eeuwenlang zijn grote oppervlakten hoogveen afgegraven ten behoeve van de turfwinning. Vanaf de 19^e eeuw gebeurde dit op grote schaal door verveningsmaatschappijen. Om dit mogelijk te maken werd in die tijd het gebied sterk ontwaterd. De ontginningen hebben in het gebied de volgende gevolgen gehad:

- De grondwaterstand is verlaagd;
- Grote gebieden zijn na afgraving ontgonnen tot landbouwgebied (zie de bijgaande figuur), waardoor het areaal van de natuur in grote mate is afgenomen;
- De van nature slecht doorlatende bodem is ernstig verstoord;
- De natuurlijke waterpeilstabilisatie van het voormalige hoogveensysteem is ernstig verstoord.

Door deze vier factoren is de natuur sterk verdroogd en is er nauwelijks nog sprake van een oorspronkelijke hoogveenvegetatie. In de Mariapeel komen nog wel karakteristieke soorten van hoogveen en restanten van hoogveensystemen voor, zoals de Kleine veenbes, Eenarig wollegras, Witte snavelbies, Lavendelheide, Ronde zonnedauw en Uitgebeten veenmos.

Mede door de uitvoering van het Waterconserveringsplan Mariapeel en uitvoering van maatregelen uit het Landinrichtingsplan is een eerste aanzet tot regenererend hoogveen gemaakt. De groei van nieuwe veenmossen is op diverse plekken in het gebied te zien. De voor hoogveenvorming belangrijke

veenmossen groeien in de compartimenten soms over grotere oppervlaktes en rond de oude veenputten. De waterstanden zijn hier stabiel en voorheen. Sinds 1997 is het areaal van Waterveenmos uitgebreid. De aanwezigheid van deze soort is essentieel om volgende ontwikkelstadia van hoogveen mogelijk te maken.

De landbouwontginning in de Mariapeel: links de topografische kaart uit 1955 en rechts uit 1958 (bron: IGU Peelvenen-Mariapeel).

Op een aantal plekken in de Mariapeel is ondertussen weer sprake van een mozaïek van regenererend hoogveen en goed ontwikkelde lage, vochtige en hogere, droge heiden, moerasachtige gedeelten en berkenbroekbossen. Daarnaast omvat de Mariapeel grotere oppervlakten van, al dan niet vergraste, droge en vochtige heide, berken- en wilgenstruweel, open water, wijken, vennen en rietmoeras.

De Mariapeel kent een zeer rijke broedvogelgemeenschap. Voor soorten als Dodaars, Nachtzwaluw, Blauwborst en Roodborsttapuit is het gebied van Europees belang. Naast deze soorten kent de Mariapeel een broedvogelsamenstelling die kenmerkend is voor moerassen en voedselarme plassen, zoals de Sprinkhaanzanger, Waterral, Wintertaling en Zomertaling. Ook is het gebied van Europees belang voor wintergasten als Toendrarietgans en Kolgans. Doortrekkende Kraanvogels vinden in de Mariapeel zowel in het voorjaar als het najaar een rustplaats.

De Mariapeel heeft een rijke herpetofauna (amfibieën en reptielen) met als belangrijkste soorten Gladde slang, Levendbarende hagedis,

Vinpootsalamander, Heikikker en Poelkikker. In het gebied komen talloze bijzondere insecten voor zoals Heideblauwtje, Bont Dikkopje, Heivlinder, Spiegeldikkopje, Blauwvleugelsprinkhaan en Venwitsnuitlibel. Deze soorten zijn allen karakteristiek voor hoogveen en heide.

Landschappelijke en cultuurhistorische ontwikkeling

In de landschappelijke en cultuurhistorische ontwikkelingen van de Peel zijn twee periodes te onderscheiden; de periode voor 1850 en de periode na 1850.

Aanvankelijk werd voor 1850 in de Mariapeel op kleinschalige wijze turf gewonnen. Hierdoor ontstonden complexen met zogenaamde boerenkuilen (of veenputten) en peelbanen om de turf met kar en paard af te voeren. Het landschap bestond uit een bultig, boomloos veenlandschap met op de droge plekken heide.

Na 1850 werd de veenontginning grootschalig, zelfs industrieel aangepakt. Voor de huisvesting van de vele veenarbeiders werden de dorpen Helenaveen en Griendtsveen gesticht. Sterke ontwatering en het ontgraven van het veen leidde tot ruimte voor landbouwkundige ontwikkelingen. Door financiële ondersteuning van het koning Willem III fonds werden acht Koningshoeven gesticht in het gebied tussen Helenaveen en Griendtsveen. De recessie in de jaren dertig, het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog en de maatschappelijke veranderingen in het denken en doen over natuur en milieu vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw heeft het restant van het oorspronkelijke Peelgebied gevrijwaard van verdere ontginning.

De oorspronkelijke onafzienbare open en boomloze hoogveenvlakte is door de ontginning en sterke ontwatering veranderd in peelrestanten met een vegetatie van heide en Pijpestro, open water, berkenbosjes en wilgenstruweel. Het gebied is omringd door een goed verkaveld, intensief en open landbouwgebied.

De dorpen Helenaveen en Griendtsveen hebben de status van beschermd dorpsgezicht gekregen vanwege de bijzondere cultuurhistorische betekenis. De kenmerkende elementen en patronen zijn redelijk gaaf. Ter versterking van dit beeld is in 2007 de structuur van de kanalen en laanbomen in Griendtsveen hersteld.

Landbouwstructuur

Het gebied rondom de Mariapeel wordt hoofdzakelijk gebruikt door de landbouw. In het kader van het IGU is een analyse gemaakt van de landbouwstructuur. Hieruit blijkt dat de landbouw rondom de Mariapeel in vergelijking met de landelijke cijfers een gezonde, toekomstgerichte bedrijfstak is.

Ten behoeve van de optimalisatie van de waterhuishouding voor de landbouw is tot in de jaren negentig van de vorige eeuw veel diepe drainage aangelegd. Deze intensievere ontwatering heeft geleid tot een verdergaande verdroging in het natuurgebied en in het landbouwgebied zelf. Zo werd er regenwater afgevoerd, voordat het de bodem in kon dringen en het grondwatersysteem kon aanvullen. Daarnaast maken agrariërs in droge tijden gebruik van

grondwater om te beregenen. Dit leidt tot een verdere verlaging van de grondwaterstand in het natuurgebied en in het landbouwgebied.

In het kader van het Landinrichtingsplan Peelvenen zijn in het verleden diverse projecten binnen het agrarisch gebied uitgevoerd voor een beter grond- en oppervlaktewaterbeheer. Deze projecten zorgden ervoor dat de tegengestelde belangen van natuur en landbouw meer met elkaar in overeenstemming kwamen.

Deze maatregelen hebben naar verwachting een positief effect op de grondwaterstanden in de Mariapeel. Zo hoeft er 's zomers in het landbouwgebied minder beregening plaats te vinden en wordt er dus minder grondwater onttrokken in droge tijden. Tevens werken de agrariërs mee aan waterconservering in tijden van een overschot aan water.

Recreatief-toeristische structuur

De natuurgebieden van de Peelvenen, het omliggende agrarisch landschap en de dorpsgezichten Griendtsveen en Helenaveen zijn belangrijke trekkers voor recreatie en toerisme. Het gebied wordt met name beleefd door middel van activiteiten als wandelen en fietsen. Er zijn geen grote verblijfsrecreatieve voorzieningen. Belangrijke waarden in het gebied zijn de rust, de weidsheid van het landschap, bijzondere flora en fauna, het landelijk karakter, de ontginningsdorpen Griendtsveen en Helenaveen en het oorlogsverleden (Peel-Raamstelling).

2.2 Bestaande situatie deelgebieden

In de Mariapeel kunnen 4 deelgebieden worden onderscheiden:

1. Grauwveen;
2. Driehonderd Bunders
3. Horster Driehoek
4. Mariaveen, inclusief Van Well Peelke

In de bijgaande figuur is de ligging van de deelgebieden aangegeven. In deze paragraaf wordt de bestaande situatie in deze vier deelgebieden beschreven. Hierbij komen met name ecohydrologische waarden en kenmerken aan de orde. Dit omdat het doel van het inpassingsplan is om de realisatie van nieuwe natuur (EHS met hoge prioriteit) en hydrologische maatregelen mogelijk te maken.

Ligging deelgebieden in de Mariapeel

Deelgebied 1 Grauwveen

Het Grauwveen ligt ten noorden van de Mariapeel en de spoorlijn Eindhoven–Venlo. Het gebied bestaat uit ca. 58 ha bestaande natuur en ca. 103 ha nieuwe natuur. Van de nieuwe natuur is ongeveer de helft (58 ha) reeds verworven en in eigendom van Staatsbosbeheer, de overige ca. 46 ha (nieuwe natuur met hoge prioriteit) moet nog verworven worden.

Het laag gelegen Grauwveen vormt een hydrologische eenheid met de hoger gelegen Mariapeel. Via de ondergrond – onder de spoorlijn door – ontvangt het Grauwveen grondwater vanuit de Horster Driehoek en de Driehonderd Bunders. Het grondwater uit de Mariapeel stijgt in het Grauwveen potentieel tot aan het maaiveld.

Het landbouwkundig gebruik vraagt om lagere grondwaterpeilen. Daarom wordt grond- en regenwater uit het Grauwveen afgevoerd via watergang Grauwveen in oostelijke richting naar de Kabroekse beek. Dit betekent een constant verlies van grondwater uit de Mariapeel.

Aan beide zijden van de spoorlijn liggen watergangen, die laag gelegen zijn en een drainerend effect op de Horster Driehoek. Dit geldt met name voor de watergang aan de noordzijde.

De bestaande natuurkern Grauwveen bevat verdroogde peelrestanten. In delen van het gebied komen slecht doorlatende lagen voor, waardoor zich hier in het verleden hoogveen heeft kunnen ontwikkelen. Er bevinden zich nog dikke restveenpakketten. De bestaande natuur is desondanks toch verdroogd door verlies van grondwater als gevolg van de ontwatering van het omliggende landbouwgebied.

De bestaande natuurkern bestaat voornamelijk uit verdroogd tot nat Berken-Zomereikenbos met dominantie in de ondergroei van Pijpestro en Adelaarsvaren. Plaatselijk komen op de natte plekken Dopheide, Eenarig wollegras en Veenpluis tot ontwikkeling en op de drogere delen Struikheide. Kleine kernen veenmos ontwikkelen zich plaatselijk op lage delen tussen pollen Pijpestro. Dit zijn kenmerkende soorten voor hoogveen- of natte heidevegetaties.

In de bestaande natuurkern komen de Gladde slang, Heikikker, Vinpootsalamander, Heideblauwtje, Oranje zandoogje, Blauwborst, Wintertaling en Geelgors voor. De landbouwgronden bieden in de wintermaanden rust- en fourageergelegenheid voor ganzen en Kraanvogels. Tevens broedt de Wulp rondom het Grauwveen.

Gebieden die onderdeel uitmaken van het inpassingsplan

In de bijgaande afbeelding zijn de delen van het deelgebied Grauwveen aangegeven welke behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan. Deze gronden zullen worden ingericht als nieuwe natuur. Een deel van de gronden is al verworven. De gronden zijn thans in gebruik bij de landbouw, onder meer voor akkerbouw (maïs, sla en aardappelen) en de teelt van blauwe bessen. De gronden zijn onbebouwd. De drainage van de percelen verschilt. Het grootste deel is peilgestuurd gedraineerd. Een klein deel is niet gedraineerd of beschikt over traditionele buisdrainage. In de omgeving van

het deelgebied Grauwveen is ook een aantal watergangen die aangepast worden opgenomen in het plangebied van het inpassingsplan. Deze zijn niet op de genoemde afbeelding opgenomen. Het huidige gebruik van de gronden die nodig zijn voor de aanpassing is overwegend agrarisch.

De delen van het deelgebied Grauwveen die behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan.

Deelgebied 2 Driehonderd Bunders

De Driehonderd Bunders ligt aan de noordzijde van de Mariapeel, tussen Griendtsveen in het noorden en het Mariaveen in het zuiden. Een smalle strook landbouwgrond (grasland) ten noorden van de bestaande natuur is aangewezen als nieuwe natuur met hoge prioriteit (totale oppervlakte: ca. 10 ha). Hiervan is reeds 8 ha verworven en in eigendom van Staatsbosbeheer de overige ca. 2 ha (nieuwe natuur met hoge prioriteit) moet nog verworven worden.

In de Driehonderd Bunders is het veen grotendeels afgegraven, getuige de aanwezigheid van wijken en halfslagsloten. De wijken stonden voorheen in open verbinding met de Helenavaart en hebben onder invloed gestaan van voedselrijk Maaswater. De wijken beginnen plaatselijk te verlanden.

In 1996 is in het kader van Waterconserveringsplan Mariapeel het waterpeil in de Driehonderd Bunders opgezet.

De Driehonderd Bunders ontvangt water uit het hoger gelegen Mariaveen, via de ondergrond. Het gebied zelf geldt gedeeltelijk ook als infiltratiegebied. Lokaal vangen wijken en sloten kwelwater af. Wijken die in de dekzandruggen insnijden hebben een drainerende werking in het natuurgebied. In de strook nieuwe natuur ten noorden van de Driehonderd Bunders ligt een watergang die kwelwater in oostelijke richting afvoert naar het Kanaalbos.

In het gebied komen slecht doorlatende lagen voor, waardoor zich hier in de lagere delen in het verleden hoogveen heeft kunnen ontwikkelen. Er bevinden zich hier plaatselijk nog dikke restveenpakketten. De bestaande natuur is desondanks toch verdroogd door de drainerende werking van wijken en halfslagsloten en de hierboven genoemde watergang in de nieuwe natuur. Dit

heeft een negatief effect op de grondwaterstanden in de Driehonderd Bunders.

De kade aan de oostzijde van de Helenavaart is voornamelijk opgebouwd uit veen, dat onderhevig is aan oxidatie en doorgroei van boomwortels. Het gevolg daarvan is dat er langzaam maar zeker lekken in de kade ontstaan. Mogelijk sijpelt voedselrijk Maaswater uit de Helenavaart door de kade het natuurgebied in. Daarnaast is de kade op sommige plekken te laag, waardoor ook water uit de Helenavaart over de kade heen het natuurgebied in kan stromen en vice versa. Beiden hebben een ongewenst effect op de natuurwaarden.

De Driehonderd Bunders wordt gekarakteriseerd door een hoge bedekkingsgraad van Ruwe berk en Zomereik met dominantie in de ondergroei van Pijpestro en Adelaarsvaren. In de open structuurrijke delen wordt Pijpestro afgewisseld met o.a. Dopheide. Langs de randen van open water en tussen Pitrus en Pijpestro komen plaatselijk veenmossen tot ontwikkeling. In delen waar Eenarig wollegras en Veenpluis voorkomt is ook plaatselijk Ronde zonnedauw en Moeraswolfsklauw aanwezig.

In de open structuurrijke delen zijn Gladde Slang, Heikikker, Spiegeldikkopje, Heideblauwtje en Noordse witsnuitlibel aanwezig. De Poelkikker beperkt zich tot kleine waterdelen in het oostelijke deel. In de beboste delen met open water komt de Vinpootsalamander voor.

De verscheidenheid aan biotopen zorgt voor een diversiteit in voorkomende vogelsoorten, zoals Dodaars, Nachtzwaluw, Blauwborst en Geelgors. Zoogdieren die hier voorkomen zijn o.a. Das, Vos en Waterspitsmuis.

Gebieden die onderdeel uitmaken van het inpassingsplan

In de bijgaande afbeelding is het deel van het deelgebied Driehonderd Bunders aangegeven welke behoort tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan. Deze gronden zullen worden ingericht als nieuwe natuur en hebben een omvang van circa 2,0 ha. De gronden zijn nog niet verworven. Momenteel zijn de gronden in gebruik bij de landbouw, als grasland. De gronden zijn onbebouwd. Het perceel is niet gedraineerd.

Het deel van het deelgebied Driehonderd Bunders dat behoort tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan.

Deelgebied 3 Horster Driehoek

De Horster Driehoek ligt aan de noordoostzijde van de Mariapeel, waar in het verleden, met uitzondering van een strook ten zuiden van het Griendtsveen kanaal, geen landbouwactiviteiten hebben plaatsgevonden. Het gebied is een complex van droge en natte heide dat verregaand vergrast en verbost is.

De Horster Driehoek ligt lager dan het Mariaveen in het zuiden en hoger dan het Grauwveen in het noorden. Het gebied staat sterk onder invloed van het drainerend effect van het lager gelegen Grauwveen. Om het verlies van grondwater uit de Horster Driehoek naar het Grauwveen te verminderen wordt het waterpeil in het Kanaalbos (tussen de Kanaalweg en de spoorlijn) kunstmatig hoog gehouden. Het hoge waterpeil in het Kanaalbos heeft een bufferend effect ten opzichte van grondwater in de Horster Driehoek en het Grauwveen.

Water uit Griendtsveen wordt via een gemaal in de *zijtak Kabroekse beek* en het Kanaalbos gepompt. De kwaliteit van dit water (voedselrijk en gebiedsvreemd) past echter niet bij de nagestreefde ontwikkeling naar broekbos in het Kanaalbos.

Direct ten zuiden van de Kanaalweg ligt het Griendtsveen kanaal. De Eerste Hoofdwijk, die haaks op het Griendtsveen kanaal ligt, snijdt in zuidelijke richting in het natuurgebied.

Deze kanalen zijn destijds gedeeltelijk door een slecht doorlatende veen- of leemlaag ("formatie van Asten") gegraven en hebben zo een drainerend effect op de Horster Driehoek en Driehonderd Bunders. Tevens hebben de aanwezige wijken lokaal een drainerende werking in de Horster Driehoek.

Op de grens van bestaande en nieuwe natuur is in 1995/1996 in het kader van Waterconserveringsplan Mariapeel een kade aangelegd, haaks op het dal van de Kabroekse beek. Deze kade houdt gebiedseigen grond- en oppervlaktewater zoveel mogelijk binnen het gebied. Via een automatische meetoverlaat in de kade wordt overtollig water gedoseerd uit de Horster Driehoek afgevoerd naar de Kabroekse beek. Bijkomend voordeel is dat deze kade en overlaat bij veel neerslag zorgen voor buffering van water ten aanzien van het benedenstroomse gebied richting America.

Na uitvoering van Waterconserveringsplan Mariapeel is het water in delen van de Horster Driehoek boven maaiveld komen te staan. Het berkenbos is als gevolg daarvan plaatselijk afgestorven. In de natte delen is opnieuw een moeras tot ontwikkeling gekomen, waarin het aandeel veenmossen toeneemt en Eenarig wollegras zich vestigt. Op de wat ondiepere plekken is in de plassen massaal Loos blaasjeskruid tot ontwikkeling gekomen.

Aan de oostzijde van de Horster Driehoek liggen percelen nieuwe natuur (ca. 34 ha). In 2010/2011 is het noordelijke deel hiervan ingericht en in eigendom overgedragen aan Staatsbosbeheer.

Ten zuiden van deze percelen moet nog ca. 15 ha nieuwe natuur met hoge prioriteit worden verworven. Deze percelen zijn ondersteunend aan de bestaande natuur in de Horster Driehoek; zij fungeren als hydrologische buffer om de invloed van de natte natuur op de omliggende landbouw (en vice versa) te verkleinen.

In de Kabroekse beek is op de grens van nieuwe natuur en landbouwgebied een stuw aangelegd, waarmee het waterpeil in de hydrologische buffer (nieuwe natuur) geregeld wordt.

Gladde Slang en Heikikker zijn in de natte omgeving aanwezig. In open water in het zuidelijke deel komt de Vinpootsalamander voor. De Poelkikker wordt aangetroffen in vennen en wijken. Op de open heidevlakten komen Spiegeldikkopje en Heideblauwtje voor. Vogels die in het gebied worden aangetroffen zijn Dodaars, Blauwborst, Roodborsttapuit, Geelgors. De landbouwgronden aan de oostzijde bieden in de wintermaanden rust- en fourageergelegenheid voor ganzen en Kraanvogels. Zoogdieren die hier voorkomen zijn o.a. Das en Vos.

Gebieden die onderdeel uitmaken van het inpassingsplan

In de bijgaande afbeelding zijn de delen van het deelgebied Horster Driehoek aangegeven welke behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan. De gronden ten noorden van de Vossenheuvel zijn reeds ingericht als nieuwe natuur, maar hebben nog geen natuurbestemming. De gronden ten zuiden van de Vossenheuvel en Zwarte Plakweg zullen worden ingericht als nieuwe natuur. Deze gronden zijn nog niet verworven. De gronden zijn thans in gebruik bij de landbouw. Dit betreft akkerbouw, tuinbouw en voor een klein deel grasland. Op de akkerbouwgronden wordt maïs geteeld. De tuinbouwgronden zijn in gebruik voor het kweken van venkel, prei, courgettes en frambozen. Op de gronden is geen bebouwing aanwezig. In de omgeving van het deelgebied Horster Driehoek zijn ook enkele watergangen die aangepast moeten worden opgenomen in het plangebied van het inpassingsplan. Deze zijn niet op de onderstaande afbeelding opgenomen. Het huidige gebruik van de gronden die nodig zijn voor de aanpassing is in hoofdzaak agrarisch.

De delen van het deelgebied Horster Driehoek die behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan.

Deelgebied 4 Mariaveen, inclusief Van Well Peelke

Het Mariaveen ligt aan de zuidzijde van de Mariapeel. Er liggen dekzandruggen, waardoor hoogteverschillen van enkele meters voorkomen.

De vegetatie bestaat uit droge tot natte heide, die op veel plaatsen is vergrast (Pijpestro) en verbost (Zachte berk, Zomereik). In het zuidoosten komen veenputten voor, die relatief hoog gelegen zijn en door de slecht doorlatende ondergrond nat zijn. Dit zijn belangrijke plekken waar actief hoogveen aanwezig is. Tevens worden hier Kleine veenbes, Witte snavelbies, Lavendelheide en Ronde en Kleine zonnedaauw aangetroffen.

Het gebied ligt hoger dan de Horster Driehoek en de Driehonderd Bunders en fungeert als inziigingsgebied van het grondwatersysteem. Afstroming van oppervlaktewater vindt plaats via hydrologische compartimenten richting de Horster Driehoek.

Aan de oostzijde van het Mariaveen ligt het zogenaamde Defensiekanaal, een voormalige anti-tankgracht van de Peel-Raamstelling uit de Tweede Wereldoorlog. Deze is destijds gedeeltelijk door een slecht doorlatende bodemlaag ("formatie van Asten") gegraven en draineert het Mariaveen.

Direct ten oosten van het Mariaveen ligt het landbouwgebied van Evertsoord. Het landbouwkundig gebruik heeft eveneens een bepaalde mate van een drainerend effect op het Mariaveen.

In het gebied worden Gladde Slang en Heikikker aangetroffen. Op structuurrijke delen komen de Levendbarende hagedis, Spiegeldikkopje, Heideblauwtje, Kommavlinder, Glassnijder en Tengere Pantserjuffer voor. Bij het veenputtencomplex zijn ook Venwitsnuitlibel en Noordse witsnuitlibel aanwezig. De Vinpootsalamander wordt voornamelijk in het beboste westelijk deel aangetroffen. In het zuidelijke deel van het Mariaveen komt een dassenburcht voor.

Van Well Peelke

Ten zuiden van het Mariaveen en de Helenaveenseweg ligt het sterk verdroogde peelrestant Van Well Peelke. De bestaande natuur (ca. 4 ha) bestaat uit een bosje en een plas en maakt onderdeel uit van de ecologische verbinding tussen de Mariapeel en het dal van de Groote Molenbeek. Aan de noord- en westzijde liggen percelen nieuwe natuur met hoge prioriteit (totale oppervlakte ca. 9,3 ha), die is aangewezen als hydrologische buffer voor het Van Well Peelke.

Het gebied Van Well Peelke ligt op een dekzandrug en is één van de laatst ontgonnen gebieden van de Mariapeel. Het ligt tussen het zuidelijker gelegen inziigingsgebied Marisberg en de Mariapeel en watert af in zuidoostelijke richting via de Boksloot naar de Groote Molenbeek.

In de bestaande natuur komen slecht doorlatende lagen voor, waardoor zich hier in het verleden hoogveen heeft kunnen ontwikkelen. De bovengrond bestaat uit sterk veraard en verzuurd veen.

Gebieden die onderdeel uitmaken van het inpassingsplan

In de bijgaande afbeelding zijn de delen van het deelgebied Mariaveen aangegeven welke behoren tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan. Dit betreffen twee gebiedjes die onderdeel uitmaken van het gebied Van Well Peelke. Deze gronden zullen worden ingericht als nieuwe

natuur. Beide percelen samen hebben een omvang van circa 9,3 ha. De gronden zijn nog niet verworven. Momenteel zijn de gronden in landbouwkundig gebruik voor de teelt van blauwe bessen. Er is geen bebouwing op de gronden aanwezig. Op de gronden ten noorden van het Van Well Peelke ligt traditionele buisdrainage. De gronden ten westen van het Van Well Peelke zijn niet gedraineerd.

Het deel van het deelgebied Mariaveen, inclusief Van Well Peelke dat behoort tot het plangebied van het voorliggende inpassingsplan.

3 BELEIDSKADER

Op rijks- en provinciaal niveau is veel beleid geformuleerd dat voor het opstellen van het voorliggende inpassingsplan van belang is. De meest relevante beleidsaspecten die betrekking hebben op het plangebied worden in dit hoofdstuk uiteengezet. Onderscheid is aangebracht in Europees beleid (3.1), rijksbeleid (paragraaf 3.2), provinciaal beleid (paragraaf 3.3) en beleid van het waterschap Peel en Maasvallei (paragraaf 3.4).

3.1 Europees beleid

3.1.1 *Natura 2000*

De Mariapeel maakt deel uit van het Natura 2000-gebied “Deurnsche Peel & Mariapeel”. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden met behoud en herstel van de biodiversiteit als doelstelling. De Europese beleidslijnen Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn onder Natura 2000 gebracht. De Natura 2000-gebieden genieten in Nederland bescherming in de Natuurbeschermingswet. In de Mariapeel is alleen de bestaande natuur aangewezen als Natura 2000.

Voor het gebied is een aantal instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Deze doelen geven aan welke natuurwaarden moeten worden behouden of verbeterd. Voor de Mariapeel zijn dit de volgende doelen:

Habitattypen

- Actieve hoogvenen in het hoogveenlandschap: uitbreiding van het areaal en verbetering van de kwaliteit;
- Herstellende hoogvenen: behoud van het areaal en verbetering van de kwaliteit achteruitgang in areaal is toegestaan ten gunste van een verbetering van uitbreiding van het areaal van Actieve hoogvenen;
- Droge heiden: behoud van areaal en kwaliteit.

Broedvogels

- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Dodaars, met een draagkracht voor een populatie van ten minste 35 paren;
- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Nachtzwaluw met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 paren;
- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Blauwborst, met een draagkracht voor een populatie van ten minste 350 paren;
- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Roodborsttapuit, met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.

Niet-broedvogels

- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Toendrarietgans;
- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Kolgans;
- Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor de Kraanvogel.

Er wordt momenteel een beheerplan opgesteld voor de Natura 2000-gebieden Deurnsche Peel & Mariapeel en Groote Peel. Hierin staan de maatregelen die nodig zijn in de zes jaar ná vaststelling van het beheerplan om de doelen te

realiseren. Ammoniak en water zijn, naast natuurbeheer, de belangrijke thema's in het Natura 2000-beheerplan.

3.1.2 Kaderrichtlijn water (KRW)

De Europese Kaderrichtlijn Water is sinds 2000 van kracht. De richtlijn moet er voor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. Dit betekent dat de rijksoverheid streeft naar een watersysteem dat zoveel mogelijk de natuurlijke situatie (zonder ingrepen van de mens) benadert. Het streven is onder andere gericht op het behouden en vergroten van de ruimte voor water, waar mogelijk vasthouden van water en verbetering van de waterkwaliteit. De waterbeheerders spelen hierbij een belangrijke rol.

Met het inpassingsplan wordt realisatie van doelen in het kader van de KRW mogelijk gemaakt. De Mariapeel is namelijk aangewezen om doelstellingen uit de KRW te realiseren. Deze doelen zijn hoofdzakelijk gericht op vernattingmaatregelen, zowel in de bestaande natuur (verhoging en stabilisatie waterpeil in kernzones) als in de nieuwe natuur en het landbouwgebied eromheen (uitbreiden natuur en creëren hydrologische bufferzone), om verdroging van de Mariapeel tegen te gaan, de hoogveenrestanten in het gebied te behouden en het gebied weer te ontwikkelen tot een functionerend hoogveenlandschap.

3.2 Rijksbeleid

3.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), vastgesteld op 13 maart 2012, vormt de nieuwe, overkoepelende rijksstructuurvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2028, met een doorkijk naar 2040. De SVIR vervangt een groot aantal beleidsstukken, waaronder de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit en de Agenda Vitaal Platteland.

Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Door middel van een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Om dit doel te bereiken, werkt het Rijk samen met andere overheden.

Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en een selectieve rijksbetrokkenheid. Zo ontstaat er ruimte voor maatwerk en keuzes van burgers en bedrijven.

Het roer om

Het Rijk brengt de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij diegene die het aangaat (burgers en bedrijven), laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...') en de gebruiker komt centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken ('je gaat er over of niet'). Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Hierdoor neemt de bestuurlijke drukte af en ontstaat er ruimte voor regionaal maatwerk.

De verantwoordelijkheid voor de afstemming tussen verstedelijking en groene ruimte op regionale schaal laat het Rijk over aan de provincies. Daartoe schaft het Rijk het landschapsbeleid af en beperkt het rijksregimes in het natuurdomein. Concreet betekent dit dat onder meer de nationale landschappen worden geschrapt en de bescherming van deze gebieden wordt overgedragen aan de provincies.

Het Rijk versterkt bovendien de samenhang tussen de verschillende modaliteiten en tussen ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit. De (boven)lokale afstemming en uitvoering van verstedelijking wordt overgelaten aan (samenwerkende) gemeenten binnen provinciale kaders. De sturing op verstedelijking laat het Rijk los. Alleen in de stedelijke regio's rond de mainports (Noordvleugel en Zuidvleugel) zal het Rijk afspraken maken met decentrale overheden over de programmering van verstedelijking.

Rijksdoelen en nationale belangen

Het Rijk heeft in de SVIR drie doelen geformuleerd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Het Rijk benoemt in de SVIR 13 nationale belangen; hiervoor is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Deze belangen zijn gelijkwaardig aan elkaar en beïnvloeden elkaar onderling. Het betreft de volgende belangen:

1. Een excellente ruimtelijk-economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren;
2. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie;
3. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
4. Efficiënt gebruik van de ondergrond;
5. Een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief achterlandverbindingen;
6. Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem;
7. Het in standhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen;
8. Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
9. Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kader voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
10. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;

11. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
12. Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;
13. Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Bij dit laatste belang gaat het om het vraaggericht programmeren en realiseren van verstedelijking door provincies, gemeenten en marktpartijen, wat nodig is om groei te faciliteren, te anticiperen op stagnatie en krimpregio's leefbaar te houden. Ook dient de ruimte zorgvuldig te worden benut en overprogrammering te worden voorkomen.

Relatie met het plangebied

Voor het plangebied zijn de volgende nationale belangen in meerdere of mindere mate van belang.

10. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten geven identiteit aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland. Het Rijk laat het beleid ten aanzien van landschap op land over aan provincies en wil provincies meer ruimte geven bij de afweging tussen verstedelijking en landschap, om zo meer ruimte te laten voor regionaal maatwerk. In het plangebied worden maatregelen getroffen voor het behoud en versterking van de cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van het gebied Mariapeel. Daartoe wordt in het plangebied de aanleg van nieuwe natuur mogelijk gemaakt.

11. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten

Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt twee zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. In internationaal verband heeft Nederland zich met het biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) gecommitteerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats). De Mariapeel betreft een Natura 2000-gebied.

Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies een natuurnetwerk met de juiste ruimtelijke, water en milieucondities voor kenmerkende (eco)systemen van (inter)nationaal belang. Dit provincie- en landgrensoverschrijdende netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het plangebied behoort tot de EHS en beoogt de realisatie van de EHS mogelijk te maken.

De natuur in de EHS wordt beschermd met een 'nee-tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken.

13. Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Het voorliggende bestemmingsplan is een resultante van een zorgvuldige afweging, waarbij alle betrokken belangen zijn afgewogen. Voorts wordt aan dit belang recht gedaan doordat bij de voorbereiding van het voorliggende bestemmingsplan de wettelijk voorgeschreven procedure wordt gevolgd en in het plan een ruimtelijke onderbouwing met belangenafweging is opgenomen. Daarmee is een zorgvuldige afweging van belangen en transparante besluitvorming geborgd.

3.2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Ten behoeve van de bescherming van de in de SVIR genoemde nationale belangen, worden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) algemene regels voorgeschreven die bindend zijn voor de lagere overheden als provincie en gemeente. In het Barro worden de kaderstellende uitspraken uit de SVIR bevestigd.

Doel van het Barro is om onderwerpen uit de SVIR te verwezenlijken, danwel te beschermen. Het gaat hierbij onder meer om de volgende onderwerpen:

- Rijksvaarwegen;
- Kustfundament;
- Grote Rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Ecologische hoofdstructuur;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Met het onderhavige Inpassingsplan is beoogd om, in overeenstemming met het nationaal ruimtelijk belang zoals neergelegd in het Barro, invulling te geven aan de Ecologische Hoofdstructuur.

3.2.3 Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan is het formele rijksplan voor het nationale waterbeleid. In de Waterwet is vastgelegd dat het rijk dit plan eens in de zes jaar opstelt. Het is de opvolger van de Vierde Nota waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan bevat tevens de stroomgebiedbeheerplannen die op grond van de Kaderrichtlijn Water zijn opgesteld. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening is het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten tevens structuurvisie. De grondgedachte voor duurzaam waterbeheer wordt 'meebewegen met natuurlijke processen waar het kan, weerstand bieden waar het moet en kansen voor welvaart en welzijn benutten'. Voor een duurzaam en integraal waterbeleid is het belangrijk om waar nodig en mogelijk water de ruimte te geven en mee te bewegen met en gebruik te maken van natuurlijke processen, zoals dit bijvoorbeeld wordt toegepast bij Ruimte voor de Rivier. Het rijk vindt het daarbij van belang dat bij alle wateropgaven en -

maatregelen maximaal wordt meegekoppeld met andere opgaven en maatregelen en dat problemen zo min mogelijk worden afgewenteld.

3.2.4 Overig wettelijk kader

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen is diverse (milieu)wetgeving van toepassing, waaronder de Wet luchtkwaliteit, Wet op de archeologische monumentenzorg, de Flora- en faunawet, besluit externe veiligheid, Wet geluidhinder, etc. Ook op deze aspecten zal in hoofdstuk 5 nader worden ingegaan.

3.3 Provinciaal beleid

3.3.1 Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL)

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is het overkoepelend Plan op Hoofddijnen met de status van Streekplan, Milieubeleidsplan, Waterhuishoudingsplan, en Verkeer en Vervoersplan, en dat tevens de hoofddijnen van de fysieke onderdelen van het economisch en sociaal-cultureel beleid bevat. Het POL is op 22 september 2006 vastgesteld door Provinciale Staten. Voor bepaalde thema's en gebieden zijn er naast POL uit 2006 óók POL-aanvullingen verschenen. Omdat er sprake is van een samenhangend planstelsel, zorgen deze aanvullingen tevens voor een actualisatie van het POL 2006.

Het POL 2006 kan eveneens beschouwd worden als de structuurvisie die op grond van de nieuwe ruimtelijke wetgeving door provincies opgesteld moet worden. Hiertoe is de POL-aanvulling Nieuwe Wet ruimtelijke Ordening (vastgesteld december 2008) opgesteld. De POL-aanvulling heeft de juridische status van structuurvisie en vormt tevens de uitvoeringsparagraaf van het POL 2006, zoals bedoeld in de Wro.

Hoofddoel

Hoofddoel van het in het POL opgenomen provinciaal omgevingsbeleid is een duurzame ontwikkeling van de "kwaliteitsregio Limburg". De provincie richt zich hierin op vraagstukken over natuur en milieu, de economie en de sociale en culturele kwaliteit van de leefomgeving. Gestreefd wordt naar een ontwikkelingsgerichte en een flexibele, innovatieve en samenhangende aanpak. Speciale aandacht wordt geschonken aan de zogenoemde Provinciale Hoofdstructuur.

Landelijk gebied

Het plangebied behoort tot het landelijk gebied. Het landelijk gebied biedt van oudsher ruimte aan landbouw, grote bos- en natuurpartijen en water. Een rustig gebied met een aantrekkelijk en gevarieerd landschap. Het actief verder ontwikkelen van een robuuste ecologische structuur en veerkrachtige watersystemen is volgens het POL nodig, ondermeer om de gevolgen van klimaatsveranderingen op te vangen, maar ook om zorg te dragen voor een goede leefomgeving en economisch vestingklimaat. Op tal van terreinen is een kwaliteitsslag aan de orde. Dat geldt ook voor b.v. natuur, water en landschap. De provincie ziet daarbij kansen voor het combineren van rode ontwikkelingen met het versterken van landschap en cultuurhistorische waarden en de verdere ontwikkeling van natuur.

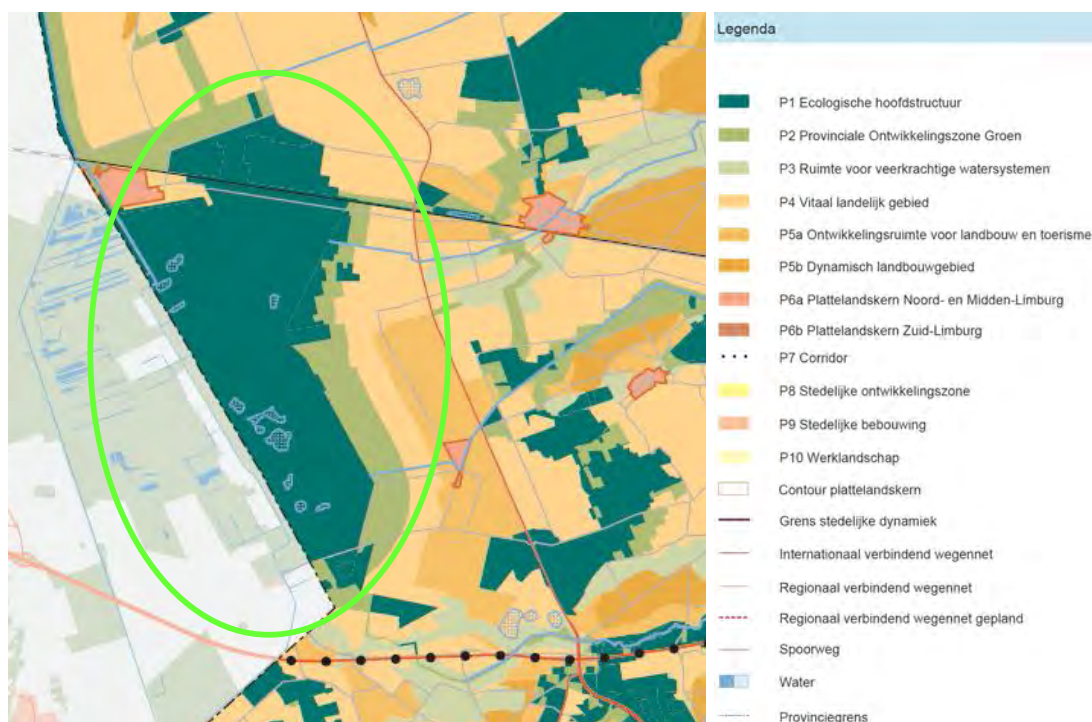
Perspectief Ecologische Hoofdstructuur

Inspelend op de aanwezige kwaliteiten en ontwikkelingsmogelijkheden worden in het POL negen perspectieven onderscheiden. Elke zone of deelgebiedje in Limburg hoort, qua kenmerken en ontwikkelingsrichting, tot één van die perspectieven. Het plangebied behoort tot het perspectief Ecologische Hoofdstructuur (EHS, P1).

De Ecologische hoofdstructuur (EHS, P1) omvat bestaande bos- en natuurgebieden, te ontwikkelen nieuwe natuur- en beheersgebieden, ecologisch water en beken met een specifiek ecologische functie (SEF-beken). Erbinnen liggen bijzondere natuurgebieden zoals Nationale Parken, Natuurbeschermingswetgebieden, waardevolle bossen en de gebieden die zijn aangewezen (of aangemeld) als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Het gaat in alle gevallen om gebieden van nationale of Europese betekenis.

Het provinciaal beleid voor de EHS is gericht op het beschermen en realiseren van deze samenhangende robuuste structuur van grotere natuur- en bosgebieden en verbindingen daartussen. Bescherming, ontwikkeling en verbetering van de (grensoverschrijdende) biodiversiteit en natuurlijke ecosystemen via milieubescherming, natuurbeheer en herstel van natuurlijke watersystemen, zoals beken en (grond)waterafhankelijke natuurgebieden, staat hier voorop. Gestreefd wordt naar ecologisch gezond functionerende watersystemen en naar optimale randvoorwaarden voor de natuur door verbetering van de waterhuishouding en de milieukwaliteit.

De gebieden van de EHS dienen goed toegankelijk te zijn voor recreatief medegebruik en voorzien van (recreatieve) routestructuren binnen de ecologische randvoorwaarden. Naast behoud en ontwikkeling van natuurwaarden speelt in deze gebieden ook behoud en ontwikkeling van landschappelijke waarden zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch. In nieuwe natuurgebieden is geen uitbreiding en nieuwvestiging van grondgebonden landbouw mogelijk.

Uitsnede perspectievenkaart POL voor het plangebied en omgeving

Beleidsregio Peelvenen

Om recht te doen aan de verscheidenheid in de provincie onderscheidt de provincie zogenaamde “beleidsregio’s”. Iedere beleidsregio kent zijn eigen ontwikkelingsrichting. Het plangebied valt binnen de regio ‘Peelvenen’. Deze regio omvat de hoogveengebieden Groote Peel, Mariapeel/Deurnese Peel en de ermee samenhangende of van directe invloed zijnde landbouwgebieden, die overwegend vallen binnen de EHS en de Provinciale Ontwikkelingszone Groen.

De natuurgebieden zijn van (inter-)nationale betekenis. Vanwege hun gevoeligheid voor verdroging en verzuring zijn ze voorzien van vrij omvangrijke bufferzones, waarbij de landbouwgebieden als extensiveringszone zijn aangemerkt. Natuur, (natuur)gericht toerisme, extensieve landbouw en verbrede economie binnen de aanwezige kernen en bebouwing bepalen hier de ontwikkelingsrichting.

Natuur

De provincie heeft een belangrijke rol en ambitie ten aanzien van bescherming, ontwikkeling en beheer van natuurwaarden. Een onderdeel daarvan is een robuuste ecologische structuur van de EHS.

Ecologische hoofdstructuur

Om de natuurkwaliteit te bevorderen is een robuuste grensoverschrijdende groene structuur nodig, waarbij natuurgebieden aaneengeschaakt zijn om samen een natuurnetwerk te vormen dat ook echt bijdraagt aan de verbetering van ecosystemen. De provincie streeft ernaar dat de grensoverschrijdende Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Limburg in 2021 gerealiseerd is.

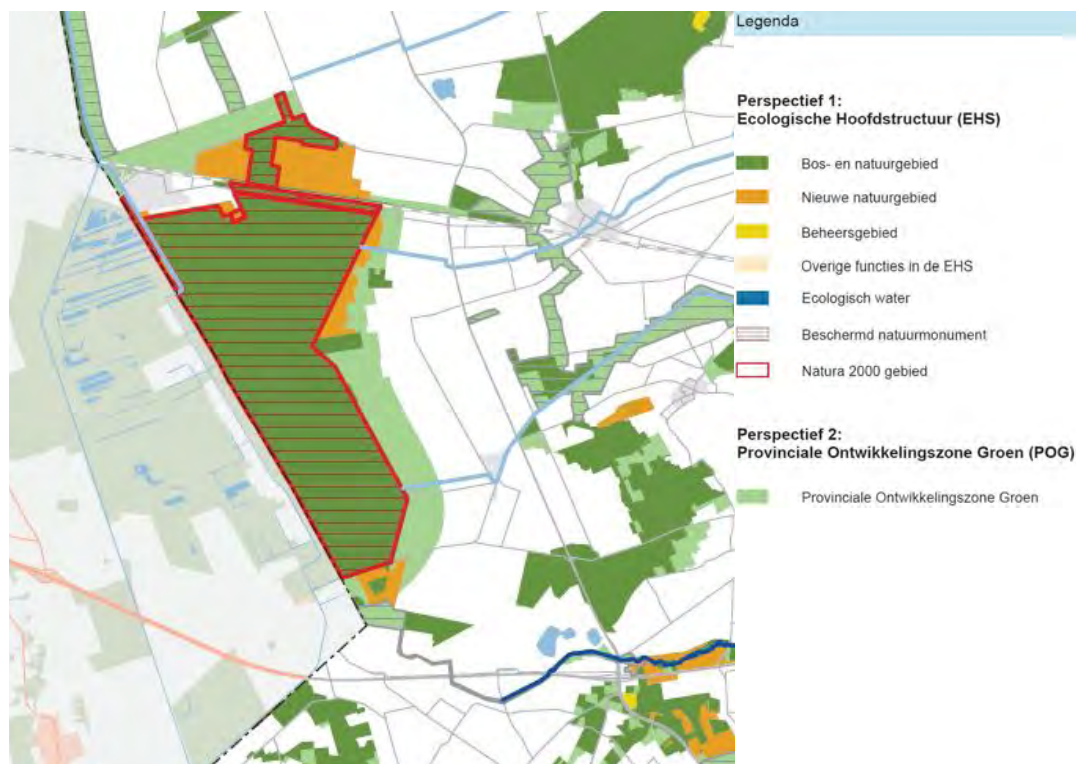
De door het rijk geambieerde EHS in Limburg maakt onderdeel uit van de Europese ecologische structuur (het Pan-Europees Ecologisch Netwerk ofwel PEEN). De EHS zorgt niet alleen voor het veiligstellen van de belangrijkste natuurgebieden en biotooptypen in Limburg, maar ook voor behoud van ca. 50% van de beschermde soorten in Limburg. Alle speciale beschermingszones in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen zijn onderdeel van de EHS.

De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden in de EHS vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het “nee, tenzij” regime. Binnen de EHS zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Alleen bij groot openbaar belang en het ontbreken van reële alternatieven zal per geval beoordeeld worden of het belang van de activiteit opweegt tegen het belang van de te beschermen waarden. Als dergelijke activiteiten toch worden toegestaan moet compensatie plaatsvinden conform de Provinciale beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden. Uitgangspunt hierbij is dat de schade zoveel mogelijk dient te worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te worden gecompenseerd.

Categorieën binnen de Ecologische Hoofdstructuur

Binnen de EHS worden door de provincie Limburg in het POL diverse categorieën onderscheiden. Uit bijgaande uitsnede van de kaart ‘Groene

waarden' uit het POL blijkt dat het plangebied behoort tot de categorieën bos en natuurgebied, nieuwe natuurgebieden en Habitat-, Vogelrichtlijn- en Natuurbeschermingswetgebieden.

Uitsnede Groene Waardenkaart POL met categorieën EHS voor het plangebied en omgeving

Bos en natuurgebied

Deze categorie betreft de belangrijkste bos- en natuurgebieden in Limburg. Rondom de hydrologisch gevoelige natuurgebieden geldt minimaal het standstill-principe met betrekking tot peilbeheer, drainage en beregening. In de planperiode wordt het daarnaast ingezette herstelbeleid voor de 28 prioritaire gebieden voortvarend doorgezet. Binnen de categorie bos en natuurgebied ligt nog een beperkt aantal ecologisch kwetsbaar gelegen landbouwenclaves waar nog geen financiering voor realisering is voorzien. De provincie streeft ernaar om in deze gebieden de natuurwaarden te versterken.

Nieuwe natuurgebieden

Deze gebieden zijn onderdeel van de EHS en als Nieuwe Natuur begrensd in de Stimuleringsplannen Natuur- Bos- en Landschap op basis van de SN (Subsidieregeling natuurbeheer 2000).

Habitat-, Vogelrichtlijn- en Natuurbeschermingswetgebieden

De Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn- en Natuurbeschermingswetgebieden zijn onderdeel van de EHS. Voor afwegingen geldt het nee, tenzij regime. Daarnaast gelden voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden het Europese afwegingskader zoals dit voortkomt uit deze richtlijnen (artikel 6). Voor deze gebieden zal de provincie via NB-wet vergunningen beheer en gebruik richten op de instandhoudingdoelen.

Water

Een belangrijk onderdeel van het provinciale waterbeleid uit het POL is de ambitie om natte natuur te herstellen, waaronder het plangebied. In het 'Provinciaal Waterplan Limburg 2010-2015' is het waterbeleid nader uitgewerkt en dit vormt een aanvulling op het POL2006. Voor de grondwaterafhankelijke Natura 2000 gebieden is het de ambitie om in 2015 te voldoen aan de goede ecologische toestand. Voor de verdrogingbestrijding richt de provincie de aanpak op het herstel van de 48 TOP-gebieden in 2015, waarbij de eerste prioriteit ligt bij de 21 (grond)waterafhankelijke Natura 2000 gebieden, waaronder de Mariapeel.

Grondwaterlichamen en (grondwater)afhankelijke natuur

In het kader van de Taskforce Verdroging zijn op verzoek van het Rijk en in overleg met de waterschappen en terreinbeheerders een zogeheten TOP-lijst voor de aanpak van verdroogde gebieden opgesteld. Deze lijst omvat 48 gebieden: 21 (grond)waterafhankelijke Natura 2000 gebieden en 27 overige verdrogingsgevoelige natuurgebieden.

Richtinggevend bij het herstel van de grondwaterafhankelijke natuurgebieden (waaronder vennen) door de waterschappen en terreinbeheerders zijn de ecologische streefbeelden uit de Stimuleringsplannen Natuur, Bos en Landschap (2002), het handboek Streefbeelden voor natuur en water in Limburg (2003) en de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebieden. In de Programmaovereenkomst ILG (Inrichting Landelijk Gebied) heeft de provincie met het Rijk afspraken gemaakt over het herstel van de natte natuur in 48 Limburgse TOP-gebieden in 2015. Daartoe zullen de waterschappen uitvoeringsplannen opstellen om te komen tot een zogeheten Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem (GGOR). De provinciale inspanning in het kader van de ILG voor het herstel van de natte natuur richt zich op het bereiken van zowel kwantitatieve als kwalitatieve waterhuishoudkundige randvoorwaarden (streefpeilen en streefkwaliteiten), zoals vastgelegd in het GGOR. Conform het provinciaal Kader GGOR (2006) dient het GGOR in de grondwaterafhankelijke natuurgebieden zoveel mogelijk samen te vallen met het voor de natuur Optimale Grond en Oppervlaktewater Regiem (OGOR), teneinde de gewenste natuurdoelen te kunnen behalen. Op basis van het kader hebben de waterschappen voor de TOP-gebieden, waaronder grondwaterafhankelijke Natura 2000 gebieden, in 2009 een breed maatschappelijk gedragen GGOR (streefpeilen, kwaliteiten en maatregelen) opgesteld als onderdeel van hun waterbeheerplannen.

De maatregelen, die vóór 2015 uitgevoerd moeten zijn, kunnen zowel technisch van aard zijn (stuwbeheer, peilgestuurd draineren, herinrichten van watergangen, maaiveldophoging, e.d.) als financieel (schadevergoedingen, natschaderegeling). Ook verandering van grondgebruik (extensivering of overgang van landbouw naar natuur) of realisatie van EHS kan aan de orde zijn. Vanuit kwaliteitsoogpunt kan het nodig zijn (diffuse) bronnen van verontreiniging van het grondwater aan te pakken.

Herstel grondwaterafhankelijke natuur

Bij het herstel van de grondwaterafhankelijke natuurgebieden in 2015 wordt voorrang gegeven aan de TOP-gebieden, waarbij de hoogste prioriteit geldt voor de (grond)waterafhankelijke Natura 2000 gebieden. Kaderstellend voor

het herstel van de TOP-gebieden zijn de bij het GGOR behorende streefregimes en maatregelpakketten uit de beheerplannen 2010-2015 van de waterschappen. De waterschappen maken daarbij het totaalpakket aan maatregelen en instrumenten inzichtelijk dat nodig is om de GGOR te bereiken en deze gelden tevens als de watermaatregelen in de eerste generatie beheerplannen Natura 2000.

3.4 Beleid Waterschap Peel en Maasvallei

3.4.1 Waterbeheerplan 2010-2015

Het waterschap Peel en Maasvallei werkt aan veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water. In het waterbeheerplan 'Orde in water, water in orde' staat hoe het waterschap deze doelen wil realiseren. Hoe ze de waterkeringen en het regionale watersysteem op orde wil brengen en houden. In het waterbeheerplan staan de ambities en doelstellingen omschreven en de maatregelen die het waterschap daarvoor uitvoert. Het waterbeheerplan geldt voor de periode 2010 tot en met 2015.

Veilige dijken

De ambitie is om de bewoners op een realistische manier te beschermen tegen Maashoogwater en goed op te kunnen treden bij calamiteiten. Eind 2015 wil het waterschap daarom de volgende doelen hebben gerealiseerd:

- De primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen en de hiervoor landelijk vastgelegde toetscriteria.
Het waterschap streeft ernaar dat bewoners achter een dijk in 2015 beschermd worden tegen waterstanden die gemiddeld eens in de 250 jaar voorkomen. Nu lopen veel waterkeringen nog de kans om eens in de 50 jaar te overstromen.
- De voorbereiding op, bestrijding van en nazorg bij calamiteiten verloopt efficiënt en doeltreffend.

Droge voeten en voldoende water

Het is de ambitie van het waterschap om een optimaal, gebiedsgericht waterpeil te realiseren. Rekening houdend met de klimaatveranderingen die ons te wachten staan. Eind 2015 wil het waterschap het volgende hebben bereikt:

- Het watersysteem is ingericht op basis van het Nieuw Limburgs Peil. Dat wil zeggen met de juiste waterpeilen voor grond- en oppervlaktewater. Met Nieuw Limburgs Peil is het landelijk waterbeleid vertaald naar de gewenste (grond)waterpeilen voor beheergebied van het waterschap Peel en Maasvallei in 2015. Er zijn haalbare en betaalbare maatregelen bepaald om de gewenste peilen te realiseren en de waterkwaliteit te verbeteren. De waterdoelen in Natura 2000-gebieden worden met voorrang gerealiseerd, mede vanwege de verplichting uit de Kaderrichtlijn Water deze doelen in 2015 te hebben gerealiseerd. Met Nieuw Limburgs Peil ontstaat een evenwichtige waterhuishouding, gezond water met meer kansen en duidelijkheid voor de natuur en de landbouw. Hierbij wordt het waterbeheer afgestemd op de functies uit het Provinciaal Omgevingsplan Limburg in het gebied, waarbij geldt dat de juiste functie op de juiste plek moet liggen, rekening houdend met de mogelijkheden die het watersysteem biedt. Dit laatste kan leiden tot een advies van functiewijziging ten behoeve van het functioneren van het watersysteem.

- Het watersysteem voldoet aan de provinciale normering voor regionale wateroverlast.
Onder andere 18 wateroverlastknelpunten worden opgelost en wateroverlast in de toekomst wordt voorkomen door rekening te houden met klimaatverandering. Daarnaast wil het waterschap dat burgers inzicht krijgen in de actuele overstromingskans van hun onroerend goed.
- Mensen kunnen optimaal genieten van het watersysteem.
Het waterschap wil recreatiemogelijkheden langs het water verbeteren.

Schoon water

Ambitie van het waterschap is om een gezond en veerkrachtig watersysteem te realiseren en te behouden als bijdrage aan een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving. Doelstelling daarbij is:

- De beken en sloten zijn waar mogelijk in 2015, maar uiterlijk in 2027, schoon en ecologisch gezond.
Hiermee wordt voldaan aan de eisen van Europese Kaderrichtlijn Water. Het natuurlijke karakter van 73 kilometer beken wordt hersteld. De werking van de rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt verbeterd, te beginnen met locatie Venray. Verder worden gemeenten gestimuleerd om riooloverstorten aan te pakken en wil het waterschap diffuse bronnen aanpakken door regionale problemen beter in beeld te brengen. Bij het Rijk wordt er op aangedrongen om maatregelen te treffen en een gebiedsspecifiek beleid op te zetten.

4 PLANBESCHRIJVING

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de visie op de aanpak van de realisatie van de natuurdoelen en het algemene streefbeeld voor de Mariapeel welke volgen uit het IGU. Daarna wordt per deelgebied het toekomstige grond- en oppervlaktewatersysteem en de geplande maatregelen beschreven. Daarbij wordt tevens ingegaan op nut en noodzaak van verwerving van de betreffende gronden.

4.2 Visie en streefbeeld IGU Peelvenen-Mariapeel

Onderstaand wordt de visie en streefbeeld voor de Mariapeel beschreven, welke volgen uit het IGU Peelvenen-Mariapeel.

Visie op de realisatie van natuurdoelen

De sleutel tot succes voor het realiseren van de natuurdoelen vormt het herstel van het hydrologisch systeem van de Mariapeel.

Herstel van het hydrologisch systeem begint met de verwerving van die resterende landbouwgronden, die een onlosmakelijke hydrologische eenheid vormen met de Mariapeel. Deze veelal laaggelegen gronden hebben in de huidige situatie een negatieve drainerende werking op het grondwater in de Mariapeel. Het gaat hierbij om landbouwpercelen met de status nieuwe natuur met hoge prioriteit, die via watergangen en diepe drainage veel water afvoeren uit het gebied om landbouwkundig gebruik mogelijk te maken.

Voor herstel van het grondwatersysteem in de bestaande natuur is verwerving van deze gronden, gevolgd door de inrichting als nieuwe natuur, noodzakelijk. Bij herstel van de hydrologische eenheid van de Mariapeel is normaal landbouwkundig gebruik van de nieuwe natuur gronden niet meer mogelijk.

Het ruimtelijk toevoegen van de nieuwe natuur aan de Mariapeel is een belangrijke stap om de natte natuurdoelen te realiseren. Vervolgens moeten hydrologische maatregelen worden getroffen om water in deze gebieden op een hoog en stabiel peil vast te houden. Daarnaast moeten maatregelen worden getroffen om wateroverlast in het omliggende, blijvende landbouwgebied te beperken. Het gaat hierbij om de uitwerking van maatregelen, zoals opgenomen in NLP.

Globaal zijn onderstaande maatregelen in de nieuwe natuur noodzakelijk:

- een strikte scheiding van natte natuur en landbouw door harde peilscheidingen in de vorm van boven- en ondergrondse kades, vaak op de grens van natuur- en landbouwgebied;
- het inrichten van de nieuwe natuur als hydrologische buffer tussen natuur- en landbouwgebied;
- het dempen van watergangen in de nieuwe natuur.

Daarnaast moet de waterhuishouding in het omliggende, blijvende landbouwgebied worden aangepast op het waarborgen van het landbouwkundig gebruik, zonder dat er negatieve effecten op de natuur optreden. Dit gebeurt door:

- het verplaatsen en nieuw aanleggen van watergangen;
- het omleiden van landbouwwater om de natuur heen;
- het treffen van compenserende maatregelen in het landbouwgebied.

Ook in de bestaande natuur zijn interne hydrologische maatregelen noodzakelijk, zoals het wegnemen van de drainerende werking van sloten, wijken en kanalen.

Om de ecologische kwaliteit van de natuur te ontwikkelen worden ook maatregelen uitgevoerd die niet direct gericht zijn op het hydrologisch systeem, zoals bijvoorbeeld het verwijderen van de exoot trosbosbes en het verbeteren van de leefomgeving van bepaalde zeldzame diersoorten.

Streefbeeld

De Mariapeel zal bestaan uit een hoogveenlandschap met een afwisseling van hoogveen, natte heide en droge heide. De Natura 2000-habitattypen Actieve hoogvenen en Herstellende hoogvenen hebben een aanzienlijke kwaliteitsverbetering ondergaan en het areaal Actieve hoogvenen is vergroot.

Er is onderscheid te maken in drie hydrologisch verschillende functiegebieden:

1. Kerngebieden: compartimenten, waarin maatregelen gericht zijn op hoogveenvorming;
2. Ondersteunende gebieden: compartimenten, waarin de hydrologische maatregelen zijn gericht op het optimaliseren van waterpeilen in de kerngebieden;
3. Hydrologische bufferzones: percelen nieuwe natuur, waar maatregelen gericht zijn op anti-verdroging en bescherming van de bestaande natuurgebieden.

De bestaande natuur in Driehonderd Bunders, Horster Driehoek (herstellende hoogvenen), Mariaveen (actieve hoogvenen) en Grauwveen vormen de kerngebieden en ondersteunende gebieden. Alle nieuwe natuur en het Van Well Peelke vormen de hydrologische bufferzones.

Alle gronden binnen de EHS zijn verworven en zodanig ingericht dat de waterhuishouding voldoet aan de eisen die de ontwikkeling van hoogveen daaraan stelt. Dit betekent dat in de nieuwe natuur de grondwaterstand is verhoogd en dat zoveel mogelijk gebiedseigen grond- en oppervlaktewater binnen de kerngebieden wordt vastgehouden.

Door het instellen van hogere waterstanden in de aanliggende nieuwe natuur (hydrologische bufferzones) zijn waterstandfluctuaties in de kerngebieden en ondersteunende gebieden aanzienlijk verkleind. Tevens is de toestroom van voedselrijk water van voormalige landbouwgronden en vanuit de Helenavaart naar de kerngebieden zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast zijn in de kerngebieden en ondersteunende gebieden interne maatregelen getroffen om water langer in het gebied vast te houden en de grondwaterstand meer te stabiliseren.

De maatregelen hebben geleid tot een aanzienlijke kwaliteitsverbetering voor de habitattypen Actieve hoogvenen en Herstellende hoogvenen.

Afgezet tegen het vigerende beleid en wet- en regelgeving is het omliggende landbouwgebied zó ingericht dat er de komende jaren geen aanvullende maatregelen meer hoeven te worden genomen met betrekking tot de waterhuishouding in het landbouwgebied. De landbouw rondom het natuurgebied behoudt een efficiënte bedrijfsvoering. Het opbrengend vermogen van de grond is minimaal gelijk of hoger dan voor de uitvoering van het IGU.

Drainage die is aangelegd bestaat uit het peilgestuurde systeem. De stuwpeilen in de watergangen zijn afgestemd op het agrarisch grondgebruik en vastgelegd in het streefpeilenplan en de Keur van het waterschap. Enkele laag gelegen percelen zijn opgehoogd, zodat het agrarisch gebruik van voor de uitvoering van het inrichtingsplan gewaarborgd is.

Eventuele natschade vanuit de vernatte natuur is vooraf gecompenseerd door het uitvoeren van technische maatregelen of door afkoop van natschade. Door middel van monitoring worden de grond- en oppervlaktewaterstanden gemonitord.

Door vrijwillige herverkaveling is de gemiddelde (huis)kavelgrootte en de ligging van de veldkavels ten opzichte van de huiskavel verbeterd, waardoor de landbouwstructuur verbetert.

De agrariërs die binnen de begrenzing van de EHS lagen zijn volledig gecompenseerd, in geld of grond, of door de uitvoering van compenserende maatregelen.

4.3 Inrichting deelgebieden

Om de visie en het streefbeeld te verwezenlijken moet een aantal maatregelen worden uitgevoerd. Deze bestaan enerzijds uit de verwerving van de benodigde gronden en anderzijds uit het uitvoeren van fysieke maatregelen. Deze maatregelen hebben realisatie van de EHS (verwerving en inrichting) en realisatie van het Nieuw Limburgs Peil (NLP) tot doel. In deze paragraaf worden per deelgebied de in het IGU opgenomen maatregelen en het toekomstige grond- en oppervlaktewatersysteem beschreven. Hierbij zij opgemerkt dat dit een beknopte weergave betreft. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen wordt verwezen naar het IGU. Bij de beschrijving wordt expliciet stilgestaan bij de inrichting van gronden voor nieuwe natuur die nog niet verworven zijn. Ingegaan wordt op de nut en noodzaak van natuurontwikkeling op deze percelen en de verwerving van deze percelen, al dan niet via onteigening. Dit vanwege het feit dat het PIP tot doel heeft om onteigening van deze gronden mogelijk te maken.

Deelgebied 1 Grauwveen

Inrichting

Het Grauwveen bestaat uit ca. 58 ha bestaande natuur en ca. 103 ha nieuwe natuur. Van de nieuwe natuur is ongeveer de helft (58 ha) reeds verworven

en in eigendom van Staatsbosbeheer, de overige ca. 46 ha (nieuwe natuur met hoge prioriteit) moet nog verworven worden.

Het Grauwveen ligt stroomafwaarts van de Mariapeel en ontvangt grondwater vanuit het zuiden (Horsterdriehoek) en het zuidwesten (Driehonderd Bunders). Daarnaast is het gebied aan de west-, noordwest- en noordzijde omgeven door hoger gelegen dekzandruggen. Daarin zijn op veel plaatsen in de ondiepe bovengrond leemlagen aanwezig, waarover grondwater afstroomt in de richting van het Grauwveen. Aan beide zijden van de spoorlijn Eindhoven-Venlo, die aan de zuidzijde van het Grauwveen is gesitueerd, liggen relatief diepe watergangen, die een drainerend effect hebben op de Horster Driehoek. Aan de noordzijde van de spoorlijn is dit de watergang Grauwveen die het landbouwgebied ten westen en noorden van het Grauwveen afwatert. Aan de zuidzijde is dit een sloot ('Zuidersloot') die rond 1997, tegelijk met de vernatting van het Kanaalbos, is gegraven. Tevens is er in het Grauwveen een gemaaltje aanwezig, ten behoeve van het landbouwkundig gebruik.

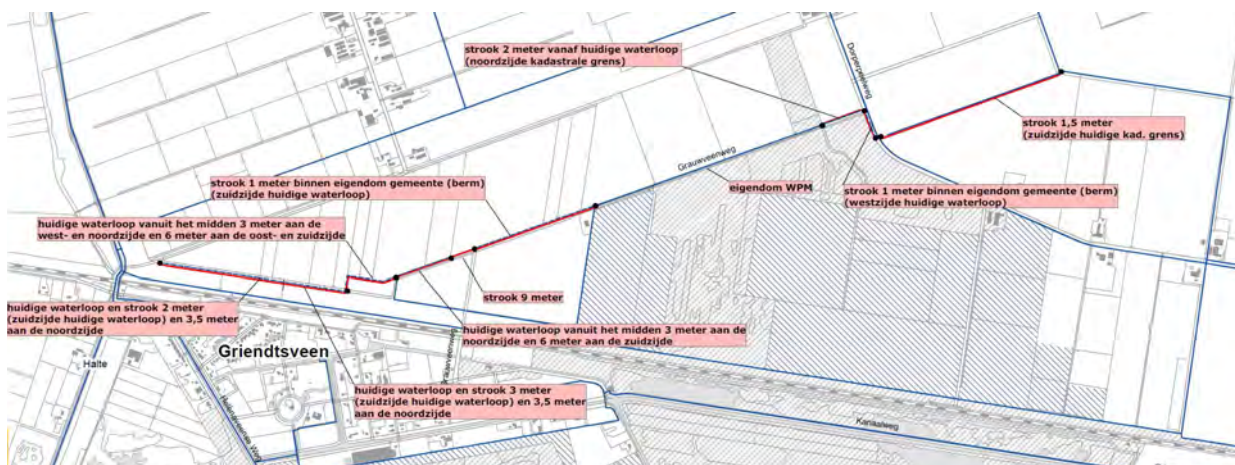

Inrichting deelgebied Grauwveen (bron: IGU)

De laag gelegen nieuwe natuur in het Grauwveen wordt ingericht als hydrologische bufferzone, die ondersteunend is aan de bestaande natuur binnen de Horster Driehoek en het Grauwveen. Hiertoe worden de watergangen in de nieuwe en bestaande natuur gedempt of verondiept. Met name het dempen/verondiepen van de watergangen aan beide zijden van de spoorlijn is belangrijk.

Met het opheffen van de watergang Grauwveen ter plaatse van het natuurgebied dient de gehele afwatering van het landbouwgebied ten westen en noorden van het Grauwveen opnieuw te worden ingericht; deze wordt ten noorden (en oosten) van het Grauwveen geleid. Hiervoor worden bestaande watergangen aangepast (verbreed en/of verdiept). Voor deze aanpassing is nog verwerving van grond 1,4770 ha nodig. Deze stroken zijn in de volgende figuur aangegeven.

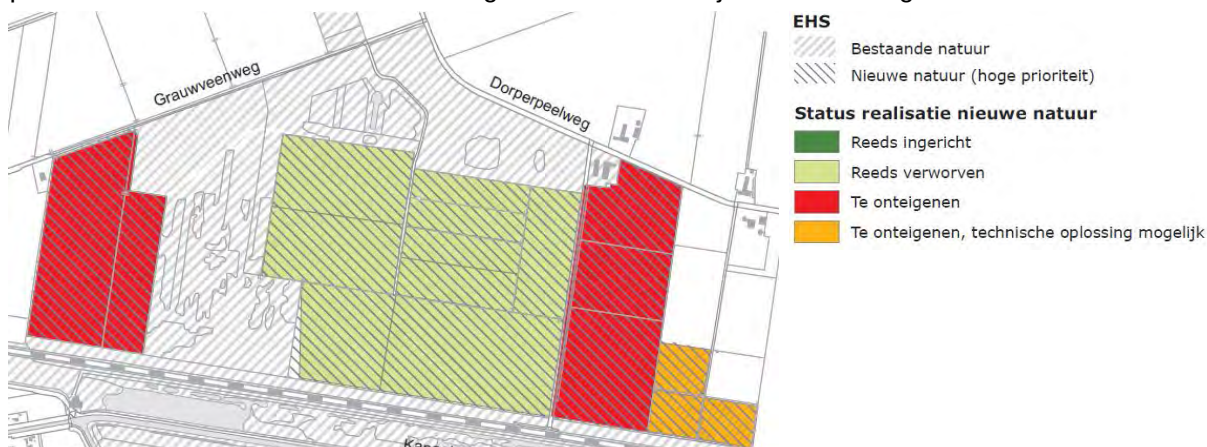
Benodigde gronden voor het aanpassen van watergangen (bron: IGU)

Op de grens van de nieuwe natuur en het landbouwgebied aan de oostzijde wordt een klepstuw aangelegd om het waterpeil in de nieuwe natuur te kunnen regelen, tot maximaal 30,50 m+NAP. Op de grens met de landbouw wordt een bovengrondse kade en een ondergronds scherm aangelegd om water in het natuurgebied vast te houden en natschade aan de landbouw te voorkomen. Er wordt een kade boven maaiveld tussen de nieuwe en de bestaande natuur aangelegd om oppervlakkige afstroming van voedselrijk water naar de bestaande natuur te voorkomen. Het gemaal, dat momenteel de grondwaterstanden in het landbouwgebied reguleert, wordt na verwerving en inrichting van de gronden verwijderd.

Als gevolg van de maatregelen worden de grond- en oppervlaktewaterstanden flink verhoogd. Modelberekeningen in het NLP tonen in een groot deel van het gebied een gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) boven maaiveld. Hierdoor zal in de nieuwe natuur een voedselrijk moeras (Rietmoeras en Grote zegge-moeras) met Berkenbroekbos ontstaan, dat op langere termijn zal verschrompelen.

Nut en noodzaak natuurontwikkeling en verwerving

In de bijgaande afbeelding is aangegeven welke percelen nog moeten worden verworven in het deelgebied Grauwveen en indien niet minnelijk verworven kunnen worden voor onteigening in aanmerking komen. Hieronder wordt per perceel ingegaan op de nut en noodzaak van natuurontwikkeling op deze percelen en de daarmee samenhangende noodzakelijke verwerving.

Te onteigenen gronden deelgebied Grauwveen (bron: IGU)

1. Percelen Horst I 251 en I 252

Perceel Horst I 251

Perceel Horst I 252

Het Grauwveen wordt niet alleen gevoed met grondwater uit het zuiden en zuidwesten, maar is ook afhankelijk van het grondwater uit het westen, noordwesten en noorden. Hoewel de stijghoogte van het grondwater in de zandondergrond zelfs onder de huidige omstandigheden al zodanig hoog komt, dat die tot in de veenbasis in het Grauwveen komt, zakt deze met name in de zomer aanzienlijk weg tot onder het veenpakket. Daarmee wordt niet voldaan aan een belangrijke randvoorwaarde voor hoogveengroei of –regeneratie.

Om het diep wegzakken van het grondwater in droge perioden (met name zomer) te voorkomen is het belangrijk dat ook de toestroom van grondwater vanuit het noorden toeneemt. Voorkomen moet worden dat het grondwater wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater; de sloten moeten gedempt worden en de drainage verwijderd. Het hydrologisch model van het waterschap heeft de effecten op de grondwaterstanden berekend als gevolg van een brede set aan maatregelen, waaronder het dempen van sloten en verwijderen van drainage binnen de nieuwe natuur (EHS). Het model laat zien dat als gevolg van de maatregelen de grondwaterstanden op de percelen Horst I 251 en I 252 zodanig stijgen dat landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk is.

Conclusie percelen Horst I 251 en I 252

Verwerving van de percelen Horst I 251 en I 252 is noodzakelijk omdat deze percelen een noodzakelijke bijdrage moeten leveren in de watertoestroom naar het Grauwveen. De te treffen maatregelen maken normaal landbouwkundig gebruik van de percelen niet meer mogelijk en verwerving is daarom noodzakelijk.

2. Perceel Horst I 995

De watergang Grauwveen en de sloot ten zuiden van de spoorlijn vangen (veel) water af dat vanuit het zuiden uit de Mariapeel naar het Grauwveen stroomt. De watergang Grauwveen draineert ook het water van voormalige landbouwgronden ten zuiden en oosten het natuurgebied Grauwveen. Om deze drainerende werking tegen te gaan wordt de watergang Grauwveen verondiept tot een ondiepe laagte, wordt het grond- en oppervlaktewater in het natuurgebied maximaal gestuwd tot ca. 50 cm boven maaiveld en wordt de Zuidersloot gestuwd. Landbouwkundig gebruik van perceel I 995 is dan niet meer mogelijk.

Perceel Horst I 995

Conclusie perceel Horst I 995

Door de te nemen vernattingsmaatregelen ten behoeve van het Natura 2000 gebied is het noodzakelijk dat perceel I 995 wordt verworven. Landbouwkundig gebruik is door de te sterke vernatting niet meer mogelijk.

3. Percelen Horst I 294 en I 988 (gedeeltelijk)

Door de voorgenomen maatregelen in het Grauwveen, zoals het verondiepen watergang Grauwveen, het stuwen in EHS nieuwe natuur tot maximaal ca. 50 cm boven maaiveld en het stuwen van de Zuidersloot (zie beschrijving bij perceel I 995) is ook op de percelen Horst I 294 en I 988 (ged.) normaal landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk. Verwerving van deze percelen is op dit moment zeer lastig vanwege de hoge kosten. Op de percelen worden blauwe bessen geteeld. Dit is een dure meerjarige teelt waarbij de productie van de struiken gedurende enkele decennia kan toenemen. Het toeval wil dat blauwe bessen erom bekend staan dat zij een hoge grondwaterstand aan kunnen (30 cm-mv en in de winter zelfs tot maaiveld) en dat bij de teelt

Percelen Horst I 294 en I 988 (gedeeltelijk)

beperkt bemesting en bestrijdingsmiddelen worden toegepast. Daarom zijn technische maatregelen mogelijk om in te zetten.

Conclusie percelen Horst I 294 en I 988 (gedeeltelijk)

Voor de percelen I 294 en I 988 (ged.) wordt in beginsel ingezet op onteigening. Indien voor de formele laatste bieding de gronden minnelijk zijn verworven danwel zijn voorzien van technische maatregelen die ook voor de toekomst geborgd zijn en waarmee vergelijkbaar doelbereik wordt behaald in het Natura 2000 gebied, wordt de onteigeningsprocedure stopgezet. De EHS wordt in geval van verwerving gehandhaafd, in geval van het treffen van technische voorzieningen wordt de natuurstatus van het gebied in het POL 2014 nader vastgesteld. Bij het treffen van technische maatregelen zal met de grondeigenaar en gebruiker een langdurige overeenkomst moeten worden afgesloten. In deze overeenkomst worden hoge waterstanden geborgd bij handhaving van het huidige agrarisch gebruik.

De technische maatregelen zijn:

- In de watergang Grauwveen wordt aan de oostzijde van perceel I 294 een extra stuw geplaatst. Op deze manier kan het peil in de natuur en ter hoogte perceel I 294 worden ingesteld op hun eigen niveau. De stuw wordt zo kritisch mogelijk afgesteld en beheerd door de gebruiker van de percelen Horst I 294 en I 988 (ged).
- Om het oppervlaktewater van de watergang Grauwveen zo hoog mogelijk te kunnen stuwen worden met de gebruiker de mogelijkheden voor aanpassing van ont- en afwatering besproken:
 - o Vervangen van traditionele drainage op perceel 294 door peilgestuurde drainage, waarbij de afstand tussen de drains zo klein mogelijk is. Besproken wordt ook of de drainafstand van de peilgestuurde drainage op perceel 988 nog verkleind kan worden (is nu 6 m).
 - o De peilgestuurde drainage van perceel 998 watert nu af aan de laaggelegen westzijde van het perceel; het hoogteverschil tussen de oost- en de westzijde is maximaal zo'n 40 cm. Dergelijke maaiveldhoogteverschillen zijn er ook op perceel 294. Bij voorkeur wordt de drainage aangesloten op een niet drainerende pijp die stroomafwaarts (oostelijk) van de extra stuw afwatert. Hiermee heeft de gebruiker goede mogelijkheden om zijn ontwatering te regelen en kan de drainerende werking van de watergang worden verkleind.
 - o De kwelsloot wordt indien mogelijk nu al in overleg met de eigenaar/gebruiker omgeleid. Als dit niet lukt blijft de huidige kavelsloot gehandhaafd als kwelsloot.
 - o Aan de eigenaar wordt voorgesteld om een extra verhoging van het peil te realiseren als tegemoetkoming op de investering van de overheid in de peilgestuurde drainage. Dit zal dan via een zakelijk recht worden vastgelegd.

Het effect van deze technische maatregelen is, volgens expert judgement van het waterschap, gelijk aan het berekende positieve effect van de oorspronkelijke NLP maatregelen op de Natura 2000 doelen in de Mariapeel.

Deelgebied 2 Driehonderd Bunders

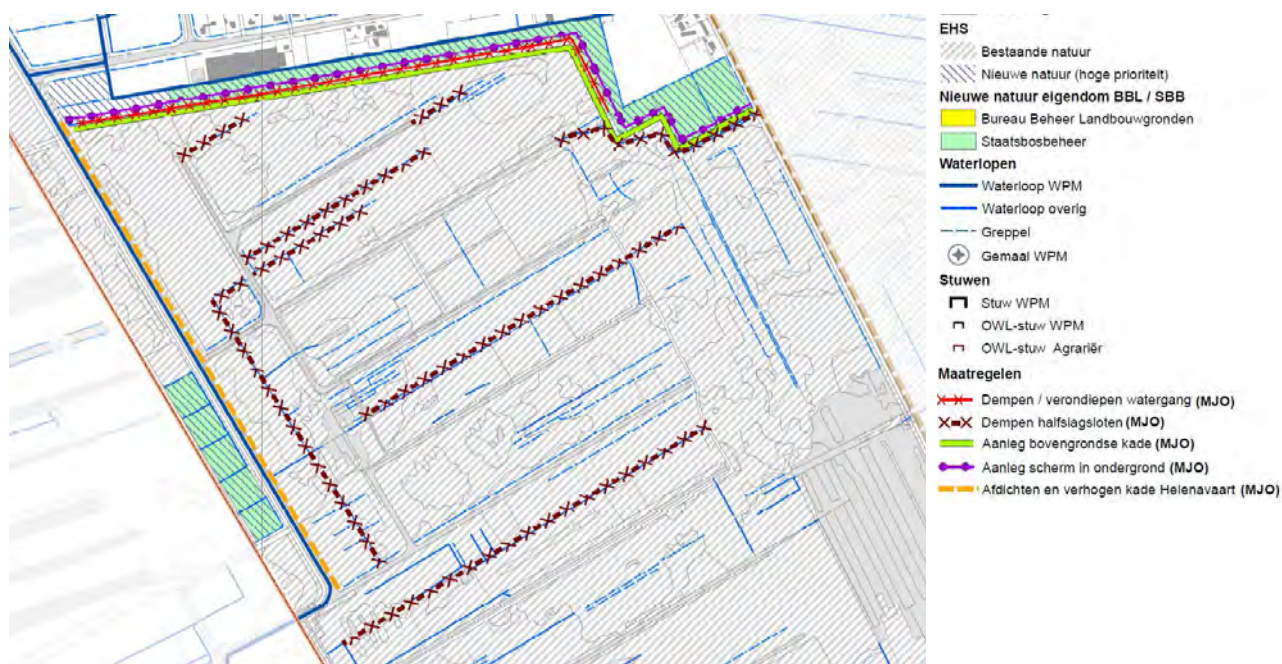
Inrichting

In het gebied Driehonderd Bunders liggen de percelen nieuwe natuur als een smalle strook grasland ten noorden van de bestaande natuur. De totale oppervlakte bedraagt ca. 10 ha. Hiervan is reeds 8 ha verworven en in eigendom van Staatsbosbeheer de overige ca. 2 ha (nieuwe natuur met hoge prioriteit) moet nog verworven worden.

De watergang Griendtsveen vangt veel grondwater af dat vanuit de Driehonderd Bunders naar het noorden stroomt. Het laagste punt van dit deelgebied ligt ter hoogte van percelen Horst G731 en G898. Deze percelen zijn delen van het jaar zeer nat, met grondwater bijna tot aan maaiveld.

Voor het kunnen behalen van de Natura 2000 doelen moet zoveel mogelijk gebiedseigen grond- en oppervlaktewater worden vastgehouden. De strook nieuwe natuur moet daartoe gaan fungeren als hydrologische bufferzone. In de ondergrond is over een grote oppervlakte een deels goed ontwikkelde dikke leemlaag aanwezig. Uit de boorresultaten blijkt dat de leemlaag voldoende weerstand biedt.

Om gebiedseigen voedselarm grond- en oppervlaktewater zoveel mogelijk binnen de bestaande natuur te houden en om de eventuele instroom van voedselrijk water vanuit de nieuwe natuur (voormalige landbouwgronden) tegen te gaan wordt op de grens van de bestaande en de nieuwe natuur over de gehele lengte van ca. 1.150 m op het maaiveld een kade aangelegd. De watergang tussen bestaande en nieuwe natuur wordt gedempt. Aan de zuidzijde van de gehele strook nieuwe natuur wordt een scherm in de ondergrond aangelegd binnen een strook van maximaal 10 meter. In het westelijke deel, dat nog niet verworven is, wordt bij landbouwkundig voortgezet gebruik aan de noordzijde van het scherm een watergang aangelegd om het noordelijk gelegen perceel, dat in landbouwkundig gebruik kan blijven, voldoende te kunnen ontwateren (min of meer vergelijkbaar met de huidige situatie).

Inrichting deelgebied Driehonderd Bunders (bron: IGU)

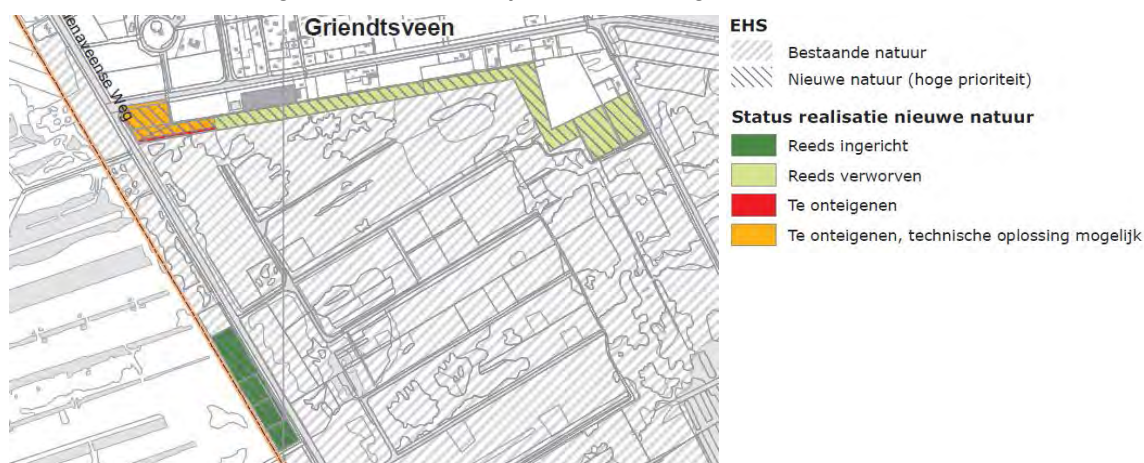
In de Driehonderd Bunders zelf worden een aantal halfslagsloten gedempt met gebiedseigen materiaal (totale lengte: ca. 7 km). Tevens worden de wijken en halfslagsloten afgedicht. Zo wordt er meer gebiedseigen water binnen het gebied vastgehouden. Plaatselijk worden kleinschalige hydrologische maatregelen, zoals het plaatsen van stuwen en dammen, uitgevoerd om het watersysteem stabiel te maken. Tevens worden bestaande stuwen vervangen en verbreed, waardoor de afvoercapaciteit verbetert en het gewenste waterniveau sneller wordt bereikt.

Er dient zoveel mogelijk voedselrijk gebiedsvreemd water uit de Helenavaart buiten het natuurgebied te worden gehouden door het afdichten van kades en het verhogen van de oostelijke oever.

Alle maatregelen in de Driehonderd Bunders maken onderdeel uit van een Meerjarenovereenkomst (MJO) die is gesloten tussen Staatsbosbeheer en de provincie.

Nut en noodzaak natuurontwikkeling en verwerving

In de bijgaande afbeelding is aangegeven welke percelen nog moeten worden verworven in het deelgebied Driehonderd Bunders en indien niet minnelijk verworven voor onteigening in aanmerking komen. Hieronder wordt per perceel ingegaan op de nut en noodzaak van natuurontwikkeling en de daarmee samenhangende noodzakelijke verwerving.

Te onteigenen gronden deelgebied Driehonderd Bunders (bron: IGU)

1. Percelen Horst G 731 en G 898

De maatregelen op deze percelen zijn bedoeld om zoveel mogelijk gebiedseigen grond- en oppervlaktewater binnen het gebied Driehonderd Bunders vast te houden. Om verwerving middels onteigening te voorkomen zijn alternatieve maatregelen onderzocht. Ter plaatse van de percelen Horst G 731 en G 898 worden het ondergrondse scherm en de bovengrondse kade aangelegd tegen de bestaande natuur van de Mariapeel. Het ondergrondse scherm dient om te voorkomen dat water het gebied Driehonderd Bunders uitstroomt, maar ook om te voorkomen dat eutroof water uit de percelen het gebied in stroomt. De bovengrondse kade dient om te voorkomen dat eutroof water richting Driehonderd Bunders stroomt. Voor de aanleg van kade en scherm is het noodzakelijk een strook grond met een breedte van 10 meter te verwerven (ca. 0,3 ha). Direct ten noorden van de bovengrondse kade wordt

een ontwateringssloot aangelegd ten behoeve van de ontwatering van het nu nog landbouwkundige gebruik. De ontwaterings situatie wordt hierdoor vergelijkbaar met de huidige situatie.

Door de interne maatregelen die in de Driehonderd Bunders zelf worden genomen, stijgen daar de waterstanden. Door de aanleg van het ondergrondse scherm en de bovengrondse kade stroomt ondanks deze peilstijging toch minder water vanuit de Mariapeel naar de percelen Horst G 731 en G 898. Omdat in het inrichtingsplan geen aanpassingen aan de afwatering van het dorp

Percelen Horst G 731 en G 898

Griendtsveen en de watergang Griendtsveen zijn opgenomen, is niet aannemelijk dat het pakket aan maatregelen leidt tot een aanzienlijke stijging van grondwaterstanden.

Conclusie percelen Horst G 731 en G 898

Om de maatregelen ten behoeve van realisatie van de Natura 2000 doelen in de Driehonderd Bunders te kunnen realiseren is aanleg van een scherm en kade nodig. Hiervoor is het noodzakelijk dat 10 meter grond verworven wordt. Voor het overige deel nieuwe natuur kunnen over de wijzigingen van het peil en de inrichting afspraken worden gemaakt waardoor landbouwkundig gebruik mogelijk blijft voor de toekomst.

Het effect van deze technische maatregelen is, volgens expert judgement van het waterschap, gelijk aan het berekende positieve effect van de oorspronkelijke NLP maatregelen op de Natura 2000 doelen in de Mariapeel.

Deelgebied 3 Horster Driehoek

Inrichting

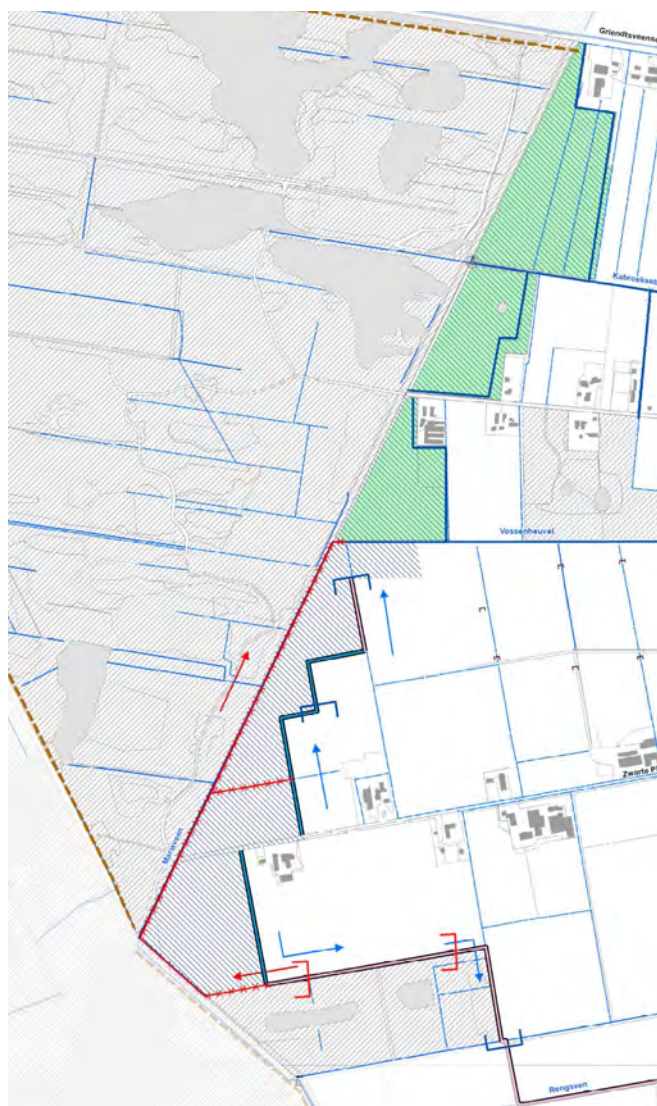
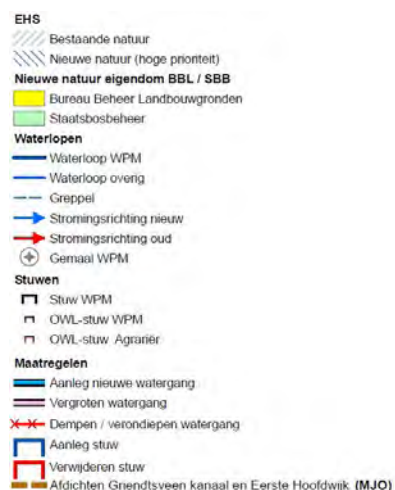
Aan de oostzijde van de Horster Driehoek liggen percelen nieuwe natuur (ca. 34 ha). In 2010/2011 is het noordelijke deel hiervan ingericht en in eigendom overgedragen aan Staatsbosbeheer. Ten zuiden van deze percelen moet nog ca. 15 ha nieuwe natuur met hoge prioriteit worden verworven. Voor de natuur in de Horster Driehoek is het van belang dat er zoveel mogelijk gebiedseigen grond- en oppervlaktewater binnen het gebied blijft. De nieuwe natuur ten oosten van de Horster Driehoek wordt daarom ingericht als hydrologische bufferzone. De Horster Driehoek vormt een hydrologische eenheid met het Grauwveen. De maatregelen die worden genomen in het deelgebied Grauwveen (zie boven) hebben een grote positieve invloed op de grondwaterhuishouding van de Horster Driehoek.

Aan de oostzijde van de Horster Driehoek liggen de EHS-percelen S 84, S 80 en S 79 (ged.). Deze percelen worden door de lossing Mariaveen van de

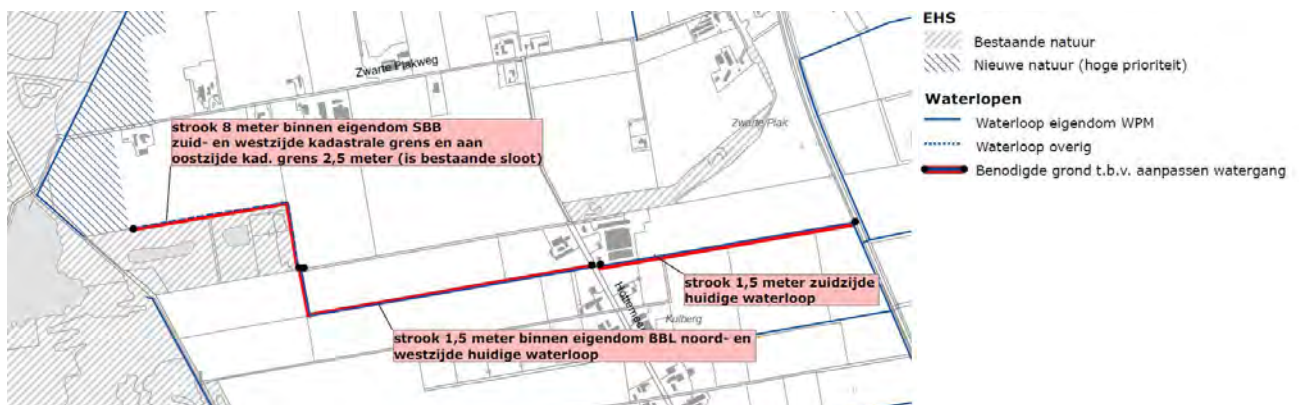
Horster Driehoek en de noordoosthoek van het Mariaveen gescheiden. De percelen grenzen in het zuiden over een flinke lengte aan een gebied met de Natura 2000 doelstellingen actieve hoogvenen en herstellende hoogvenen in de noordoosthoek van het Mariaveen. Dit deel van het Mariaveen grenst nu nog direct aan landbouwpercelen, waardoor met name in droge jaren sprake is van veel te grote schommelingen in de grond- en oppervlaktewaterstanden. Hierdoor kunnen de doelstellingen niet gehaald kunnen worden zonder aanvullende maatregelen.

De lossing Mariaveen voert ter hoogte van de genoemde landbouwpercelen veel grondwater af vanuit die landbouwpercelen maar ook vanuit de Horsterdriehoek zelf. Uit metingen van Staatsbosbeheer blijkt zelfs dat de grondwaterstand in de dekzandrug die ter hoogte van de Zwarte Plakweg ten oosten het natuurgebied ligt in de huidige situatie al hoger is dan de stuwhoogte in de Horster Driehoek. Door deze drainerende werking mist de Mariapeel dus, ten minste een deel van het jaar, toevoer van water vanuit de genoemde EHS percelen.

De belangrijkste voorgenomen maatregelen zijn het dempen van de watergang Mariaveen en het als hydrologische bufferzone inrichten van de als nieuwe natuur begrensde percelen. Ten behoeve van de ont- en afwatering van de landbouw wordt op de grens van nieuwe natuur en landbouwgebied een nieuwe watergang aangelegd. Tevens worden twee OWL-stuwen aangelegd. De nieuwe natuur ten zuiden van de Zwarte Plakweg is momenteel gedraineerd. Deze buisdrainage wordt ontklaar gemaakt.

Inrichting deelgebied Horster Driehoek (bron: IGU)

Stroken grond die benodigd zijn voor de verbreding van de watergangen (bron: IGU)

In de huidige situatie watert het gehele landbouwperceel, dat grenst aan de bestaande natuur en ten zuiden van de Zwarte Plakweg ligt, af in westelijke richting via watergang Mariaveen. De afvoerfunctie van deze watergang komt in de nieuwe situatie in zijn geheel te vervallen. In de nieuwe situatie watert het gedeelte van het perceel dat zijn landbouwfunctie houdt af in oostelijke richting via de watergang Rengsvan. Hiertoe wordt langs het landbouwperceel het verhang omgekeerd en worden bestaande watergangen vergroot. De stroken grond die nodig zijn voor de vergroting van de watergangen zijn aangegeven in de bijgaande figuur.

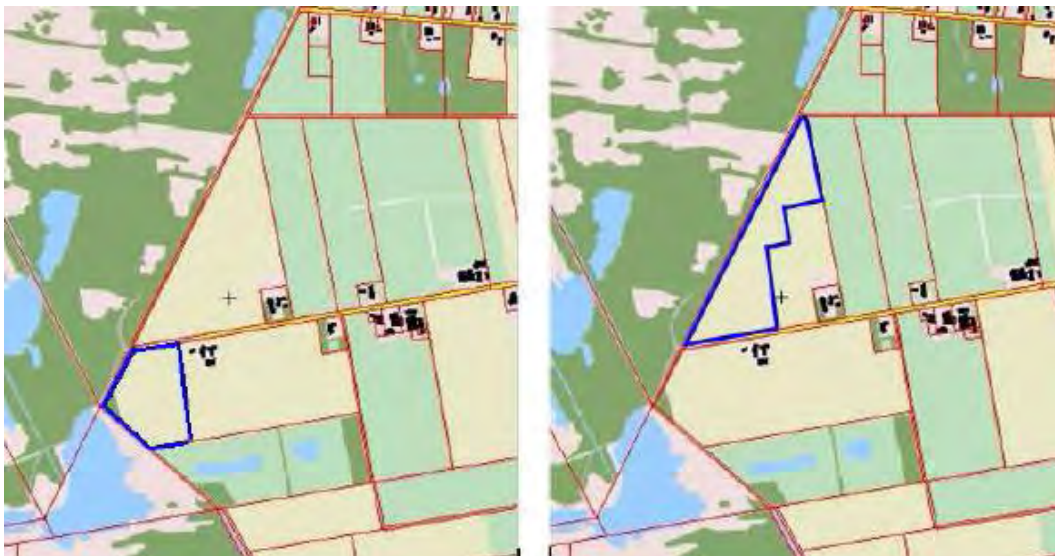
Nut en noodzaak natuurontwikkeling en verwerving

In de bijgaande afbeelding is aangegeven welke percelen nog moeten worden verworven in het deelgebied Horster Driehoek en indien niet minnelijk verworven voor onteigening in aanmerking komen. Hieronder wordt per perceel ingegaan op de nut en noodzaak van natuurontwikkeling en de daarmee samenhangende noodzakelijke verwerving.

Te onteigenen gronden deelgebied Horster Driehoek (bron: IGU)

1. Percelen Horst S 84 (gedeeltelijk) en S 80 (gedeeltelijk)

Perceel Horst S 84 (gedeeltelijk)

Perceel Horst S 80 (gedeeltelijk)

De watergang Mariaveen werkt drainerend op het natuurgebied. Vanuit de hogere delen van de dekzandrug bij de Zwarte Plakweg (perceel S84 ged.) en zuidelijk deel van S80 (ged.) zal zonder de drainerende watergang Mariaveen zelfs ten minste een deel van het jaar grondwater naar de Mariapeel stromen. Het kunnen herstellen van deze grondwaterstroming is nodig om de hoogveenregeneratiedoelstellingen te kunnen halen voor het kerngebied in de noordoosthoek van de Horsterdriehoek/Mariapeel. In dat kerngebied is in droge jaren sprake van veel te grote schommelingen in de (grond)waterstanden. Hiervoor moet de huidige watergang worden gedempt, evenals greppels en slootjes en moet de drainage worden verwijderd.

Zolang het lager gelegen noordelijk deel van perceel S 80 (ged.) in landbouwkundig gebruik is kan de watergang Mariaveen niet worden gedempt; afwatering is aan de westzijde van het perceel omdat het maaiveld daar decimeters lager is dan aan de oostzijde. Een scherm in de ondergrond blijkt hier geen alternatief te zijn om de drainerende werking van de watergang Mariaveen op de Mariapeel op te heffen. Recent onderzoek van TNO ('proefproject ondiepe ondergrond Deurnse Peel en Mariapeel') laat namelijk zien dat hier geen ondiepe slecht doorlatende (leem)lagen voorkomen.

Conclusie percelen Horst S 80 (gedeeltelijk) en S 84 (gedeeltelijk)

Verwerving van de percelen Horst S 84 (ged.) en S 80 (ged.) is noodzakelijk om optimale vernatting van dit noordoostelijke kerngebied van de Mariapeel te realiseren. Landbouw is op de betreffende gedeelten van genoemde percelen niet meer mogelijk ten gevolge van te sterke vernatting.

Het oostelijk deel van perceel Horst S 84, dat buiten de prioritaire EHS ligt, wordt afgewaterd in oostelijke richting en vervolgens in zuidelijke richting over het eigendom van Staatsbosbeheer naar de watergang Rengsvan. De huidige drainage wordt omgebouwd naar peilgestuurde drainage en zal worden aangesloten op de nieuwe afwatering. De huidige capaciteit van de watergang Rengsvan is te klein voor de afwatering van ca. 15 ha

landbouwgrond. Aanpassing van deze watergang is nodig en is daartoe opgenomen in het plan.

2. Perceel Horst S 79 (ged.)

Als de watergang Mariaveen wordt gedempt, kan het gedeelte buiten de prioritaire EHS van dit perceel direct worden afgewaterd op de watergang Vossenheuvel, zonder nadelige effecten voor de Natura 2000 doelen. Wel kan het prioritaire EHS deel van het perceel op met name het westelijk deel van de kavel natter worden. Dit kan echter met een technische voorziening, bijvoorbeeld ophogen of aanleg van peilgestuurde drainage opgelost worden.

Perceel Horst S 79 (gedeeltelijk)

Conclusie perceel Horst S 79 (ged.)

Voor het perceel Horst S 79 gedeeltelijk wordt in beginsel ingezet op onteigening. Indien voor de formele laatste bieding de gronden minnelijk zijn verworven danwel zijn voorzien van technische maatregelen die ook voor de toekomst geborgd zijn en waarmee vergelijkbaar doelbereik wordt behaald in het Natura 2000 gebied, wordt de onteigeningsprocedure stopgezet. De EHS wordt in geval van verwerving gehandhaafd, in geval van het treffen van technische maatregelen wordt de natuurstatus van het gebied in het POL2014 nader vastgesteld. Het treffen van technische maatregelen betekent dat met de grondeigenaar en gebruiker tijdig een langdurige overeenkomst afgesloten moet worden. In deze overeenkomst worden hoge grondwaterstanden geborgd bij handhaving van het huidige agrarisch gebruik. De technische maatregelen zijn namelijk gericht op het realiseren van hoge, stabiele grondwaterstanden. Met deze technische oplossing wordt afgeweken van het NLP

Deelgebied 4 Mariaveen (inclusief Van Well Peelke)

Inrichting

Ten zuiden van het Mariaveen en de Helenaveenseweg ligt het sterk verdroogde peelrestand Van Well Peelke. De bestaande natuur (ca. 4 ha) bestaat uit een bosje en een plas. Aan de noord- en westzijde liggen percelen die moeten worden ingericht als nieuwe natuur met een totale oppervlakte van 9 ha. Dit gebied is aangewezen als hydrologische buffer. De nieuwe natuur zal daartoe ingericht worden als hydrologische bufferzone. Het actieve hoogveen in het veenputtencomplex in het zuidoosten van het Mariaveen moet namelijk optimaal beschermd worden tegen verdroging en verder worden ontwikkeld. Tevens vormt het van Well Peelke de ecologische verbinding tussen het Mariapeel en het dal van de Groote Molenbeek.

Om het wegstromen van gebiedseigen water uit het Mariaveen via het Defensiekanaal zoveel mogelijk te voorkomen zal dit kanaal worden afgedicht. Plaatselijk worden kleinschalige hydrologische maatregelen, zoals het plaatsen van stuwen en dammen, uitgevoerd om het watersysteem stabiel te maken. Tevens worden bestaande stuwen vervangen en verbreed, waardoor piekafvoeren sneller kunnen worden afgevoerd en het gewenste stabiele waterniveau sneller wordt bereikt. In de uitstroom van het Broemeerkanaal wordt het stuwpeil gefaseerd verhoogd om meer water binnen het gebied vast te houden.

De nieuwe natuur met hoge prioriteit rondom het Van Well Peelke is aangewezen als hydrologische bufferzone en om de Mariapeel ruimtelijk te verbinden met het peellrestant Van Well Peelke. Voor de nieuwe natuur gronden (ca. 9,32 ha) wordt daarom ingezet op het verhogen van het stuwpeil. Hiervoor wordt een OWL-stuw aangelegd in het zuidelijk deel van de noord-zuid georiënteerde watergang die tussen de percelen ligt. Tevens wordt in de bestaande natuur van het Van Well Peelke op twee locaties een watergang afgedamd.

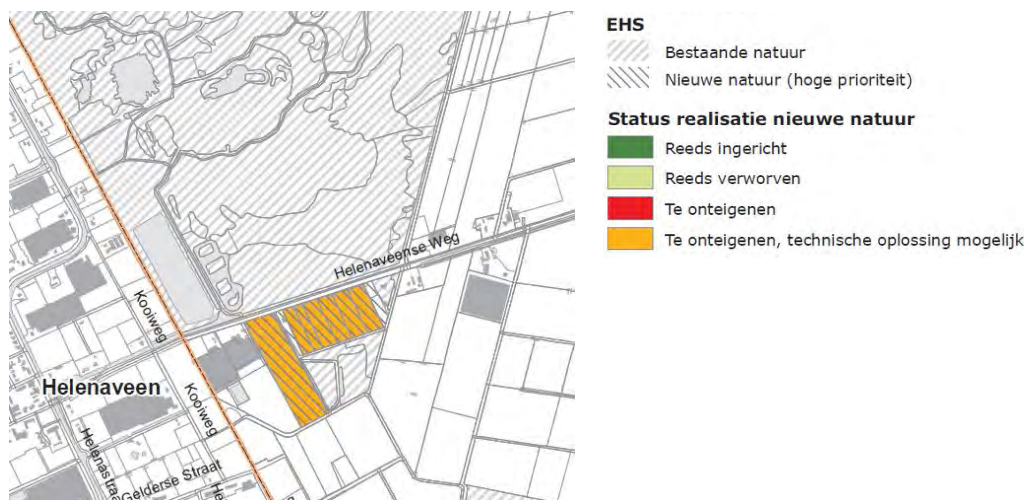

Inrichting deelgebied Mariaveen (inclusief Van Well Peelke) (bron: IGU)

Nut en noodzaak natuurontwikkeling en verwerving

In de bijgaande afbeelding is aangegeven welke percelen nog moeten worden verworven in het deelgebied Mariaveen (inclusief Van Well Peelke) en indien niet minnelijk verworven kunnen worden voor onteigening in aanmerking

komen. Hieronder wordt per perceel ingegaan op de nut en noodzaak van natuurontwikkeling op deze percelen en de daarmee samenhangende noodzakelijke verwerving.

Te onteigenen gronden deelgebied Mariaveen (bron: IGU)

1. Perceel Sevenum Y 76 (gedeeltelijk)

Verwerving van deze percelen is op dit moment zeer lastig. Op de percelen worden blauwe bessen geteeld. Dit is een dure meerjarige teelt waarbij productie van de struiken gedurende enkele decennia kan toenemen. Het afkopen van de schade is daarom zeer kostbaar. Daarentegen staan blauwe bessen erom bekend dat zij een hoge grondwaterstand aan kunnen (30 cm-mv en in de winter zelfs tot maaiveld) en worden bij de teelt van blauwe bessen beperkte bemesting en bestrijdingsmiddelen toegepast.

In het IGU is daarom opgenomen om niet in te zetten op verwerving zolang de bessen er staan, mits met de eigenaar/gebruiker een overeenkomst kan worden gesloten waarbij maatregelen worden getroffen en in stand worden gehouden. Met overeenkomst worden hoge grondwaterstanden geborgd bij handhaving van het huidige agrarisch gebruik. Hiertoe worden technische maatregelen getroffen gericht op hoge, stabiele grondwaterstanden. Dit pakket van maatregelen en borging maakt verwerving (en inrichting) van de gronden minder noodzakelijk. Met deze technische oplossing wordt afgeweken van het NLP. Als deze overeenkomst niet kan worden gesloten is verwerving noodzakelijk. De maatregelen zijn:

- Langer vasthouden gebiedseigen water door

Perceel Sevenum Y 76 (gedeeltelijk)

aanleggen schotbalkstuwte bij de uitstroom van de sloot die in de Boksloot uitkomt. De waterstand regelen tussen huidige oppervlaktewater en circa 40 cm hoger. De peilverhoging in een tijdsbestek van 3 tot 5 jaar doorvoeren. Nadere afstemming met herprofilering van de oeverwal, aanwezige actuele natuurwaarden daarop en natuurpotenties gekoppeld aan een eventuele dagzomende leemlaag is echter nog wel gewenst.

- Twee drempels/dammetjes opwerpen; één bij de instroom in het Well Peelke en één aan de zuidrand bij de uitstroom van het Well Peelke.
- Herprofilering slootwal

Conclusie perceel Sevenum Y 76 gedeeltelijk

Voor het perceel Sevenum Y76 ged. wordt in beginsel ingezet op onteigening. Indien voor de formele laatste bieding de gronden minnelijk zijn verworven danwel zijn voorzien van technische maatregelen die ook voor de toekomst geborgd zijn en waarmee vergelijkbaar doelbereik wordt behaald in het Natura 2000 gebied, wordt de onteigeningsprocedure stopgezet.

Het effect van deze technische maatregelen is, volgens expert judgement van het waterschap, gelijk aan het berekende positieve effect van de oorspronkelijke NLP maatregelen op de Natura 2000 doelen in de Mariapeel.

4.4 Vertaling naar het inpassingsplan

Om de voorgestane inrichting van de genoemde percelen te kunnen realiseren (inrichting als natuur met hydrologische bufferfunctie) hebben deze in het onderhavige Inpassingsplan de bestemming 'Natuur' gekregen. De gronden waarop de watergangen worden aangepast zijn voorzien van de bestemming 'Water'. Aan gronden die in het geldende bestemmingsplan de bestemming 'Primair Water' hebben, en waar ingevolge het IGU de waterloop wordt gedempt of verondiept, hebben de bestemming 'Natuur' of 'Agrarisch met waarden' gekregen, afhankelijk van het toekomstige gebruik van de gronden. Ook bij verondiepen is de bestemming 'Primair Water' immers niet meer op zijn plaats omdat de functie van de waterlopen voor de waterhuishouding sterk afneemt. De gronden die verworven moeten worden middels onteigening zijn overeenkomstig artikel 3.4 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) middels de aanduiding 'wro-zone – verwerkelijking in de naaste toekomst' aangewezen als gronden waarvan de verwezenlijking (van de nieuwe bestemming) in de naaste toekomst nodig wordt geacht. Dit biedt een titel voor onteigening op basis van de Onteigeningswet.

4.5 Effecten en beheer

Effecten maatregelen

De verwerving en inrichting van de nieuwe natuur (EHS met hoge prioriteit), in combinatie met maatregelen in de bestaande natuur, verbeteren in sterke mate de condities voor het ontwikkelen van een functionerend hoogveenlandschap. Dit betekent dat in de bestaande natuur hogere en stabielere grondwaterstanden kunnen worden ingesteld. De leefomgeving voor typerende flora en fauna, behorend bij dit landschap, wordt hiermee

verbeterd. Hiermee wordt voldaan aan de instandhoudingsdoelstellingen vanuit Natura 2000.

Uitvoering van het IGU en het hanteren van de gewenste waterpeilen leidt tot een significante afname van de verdroging in de Mariapeel en in het Grauwveen.

Door het inrichten van hydrologische bufferzones vindt de overgang van relatief hoge waterstanden in de natuur naar relatief lage waterstanden in het landbouwgebied geleidelijker plaats. Voedselrijk en voedselarm water wordt zoveel mogelijk gescheiden.

Daar waar de verwachting is dat mogelijk wateroverlast en/of -schade voor landbouw of bebouwing optreedt, worden technische maatregelen genomen en worden de grondwaterstanden gemonitord.

Beheer ingerichte gronden

De gronden die worden ingericht als nieuwe natuur, worden na de inrichting door de provincie Limburg direct overgedragen aan Staatsbosbeheer, vanwege de hydrologische samenhang en eenheid van beheer. Deze instantie is vanaf dat moment verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de gronden. Het beheer en onderhoud van de al dan niet aangepaste watergangen komt in handen van het Waterschap Peel en Maasvallei.

5 RANDVOORWAARDEN – MILIEUASPECTEN

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een aantal milieuonderwerpen toegelicht, die van belang (kunnen) zijn voor het voorliggende inpassingsplan.

5.2 Geluid

Algemeen

Voor het aspect geluid is binnen het plangebied de Wet geluidhinder (Wgh) van toepassing. De Wgh kent voor weg- en railverkeer alsmede voor gezoneerde industrieterreinen voorkeursgrenswaarden op nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen, zoals bijvoorbeeld woningen. De Wgh gaat uit van zones langs (spoor)wegen en zones bij industrieterreinen. Het gebied binnen deze zone geldt als akoestisch aandachtsgebied waar, voor bouwplannen en inpassingsplannen, een akoestische toetsing uitgevoerd dient te worden.

Relatie met het plangebied

Het inpassingsplan voorziet niet in de realisatie van geluidsgevoelige bestemmingen. Op grond van de Wgh worden natuur en water namelijk niet aangemerkt als geluidsgevoelige bestemming. Een akoestische toetsing is derhalve niet nodig. Ook wordt in het inpassingsplan niet voorzien in de aanleg van (spoor)wegen of gezoneerde bedrijventerreinen.

Conclusie

De Wet geluidhinder staat het voorliggend inpassingsplan niet in de weg.

5.3 Luchtkwaliteit

Algemeen

Op 15 november 2007 is een nieuw wettelijk stelsel voor luchtkwaliteitseisen van kracht geworden. De hoofdlijnen van de nieuwe regelgeving zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. De regelgeving is uitgewerkt in onderliggende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en Ministeriële Regelingen. In de Wet Luchtkwaliteit zijn luchtkwaliteitseisen opgenomen in de vorm van grenswaarden en richtwaarden voor een aantal luchtverontreinigende stoffen. De grenswaarden zijn harde milieukwaliteitseisen die in acht moeten worden genomen. In de praktijk van de ruimtelijke ordening zijn alleen de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof van belang, omdat deze in Nederland veelvuldig worden overschreden. De grenswaarden van de overige stoffen worden in de regel in Nederland niet meer overschreden.

In de 'Wet luchtkwaliteit' (artikel 5.16 van de Wet milieubeheer) is aangegeven in welke gevallen de luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmeringen vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen:

1. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, voor zowel van fijn stof - PM_{10} - en stikstofdioxide - NO_2 -);
2. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
3. een project draagt ‘niet in betekenende mate’ bij aan de luchtverontreiniging;
4. een project past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Besluit Niet In Betekenende Mate (NIBM)

In dit besluit is bepaald in welke gevallen een ruimtelijke ontwikkeling vanwege de gevolgen voor de luchtkwaliteit niet hoeft te worden getoetst aan de grenswaarden. Een project draagt ‘niet in betekende mate’ bij aan de luchtverontreiniging als de zogenaamde 3% grens niet wordt overschreden. De 3% grens is gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM_{10}) of stikstofdioxide (NO_2). Deze grenswaarde is gesteld op $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit komt overeen met 1,2 microgram/ m^3 voor zowel PM_{10} als NO_2 .

Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

1. Aantonen dat een project binnen getalsmatige grenzen van een categorie (woningbouwprojecten, kantoorprojecten en enkele inrichtingen) uit de ‘Regeling NIBM’ valt. Er is dan geen verdere toetsing nodig, het project is in ieder geval NIBM;
2. Op een andere manier aannemelijk maken dat een project voldoet aan het 3% criterium. Hiervoor kunnen berekeningen nodig zijn. Ook als een project niet kan voldoen aan de grenzen van de Regeling NIBM, is het mogelijk om alsnog via berekeningen aan te tonen, dat de 3% grens niet wordt overschreden.

Als de 3% grens voor PM_{10} of NO_2 niet wordt overschreden is het project NIBM, en hoeft geen verdere toetsing aan grenswaarden plaats te vinden.

Besluit gevoelige bestemmingen

Het besluit gevoelige bestemmingen is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof en stikstofdioxide, met name kinderen, ouderen en zieken. Daartoe voorziet het besluit in zones waarbinnen luchtkwaliteitsonderzoek nodig is: 300 meter aan weerszijden van rijkswegen en 50 meter langs provinciale wegen, in beide gevallen gemeten vanaf de rand van de weg. Waar in zo’n onderzoekszone de grenswaarden voor fijn stof of stikstofdioxide (dreigen te) worden overschreden, mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een ‘gevoelige bestemming’ niet toenemen. Dit wordt bereikt door de vestiging van bijvoorbeeld een school niet toe te staan. Bij uitbreidingen van bestaande gevoelige bestemmingen is een eenmalige toename van maximaal 10% van het totale aantal blootgestelden toegestaan. De volgende gebouwen met de bijbehorende terreinen zijn aangemerkt als gevoelige bestemming: scholen, kinderdagverblijven, en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen. Het besluit ziet zowel op nieuwbouw als uitbreiding van gevoelige bestemmingen alsmede op de

functiewijziging van bestaande gebouwen naar een gevoelige bestemming. Is (dreigende) normoverschrijding niet aan de orde, dan is er ook geen bouwverbod voor gevoelige bestemmingen binnen de onderzoekszone.

Relatie met het plangebied

Het inpassingsplan beoogt om de realisatie van nieuwe natuur (EHS) en de aanpassing van watergangen mogelijk te maken. Hierdoor leidt het plan niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. Natuur heeft immers geen directe verkeersaantrekkende werking en stoot zelf geen fijnstof of stikstofdioxide uit.

Het Besluit gevoelige bestemmingen is voor het inpassingsplan niet van toepassing, omdat natuur in dit besluit niet wordt aangemerkt als gevoelige bestemming.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit staat de vaststelling van het inpassingsplan niet in de weg.

5.4 Externe Veiligheid

Algemeen

Bij externe veiligheid gaat het om de gevaren die de directe omgeving loopt in het geval er iets mis mocht gaan tijdens de productie, het behandelen of het vervoer van gevaarlijke stoffen. De daaraan verbonden risico's moeten aanvaardbaar blijven. De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op het beschermen van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, en kinderopvang- en dagverblijven. Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kantoren, winkels en horeca. Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt tussen inrichtingen waar gevaarlijke stoffen worden bewaard en/of bewerkt, transportroutes waarlangs gevaarlijke stoffen worden vervoerd en buisleidingen.

De risico's worden onderverdeeld in het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

- Het PR richt zich als maat voor het risico vanwege activiteiten met gevaarlijke stoffen vooral op de te realiseren basisveiligheid voor personen in de omgeving van die activiteiten. Het wordt uitgedrukt als de kans per jaar dat een persoon op een plaats in de omgeving van een risicovolle activiteit zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van door die activiteit veroorzaakte calamiteit. Een kans op overlijden van 1 op de miljoen per jaar ($PR=10^{-6}$) wordt aanvaardbaar geacht. De $PR 10^{-6}$ is een harde grenswaarde welke niet mag worden overschreden. Het PR wordt "vertaald" als een risicocontour rondom de risicovolle activiteit, waarbinnen geen kwetsbare objecten mogen liggen.
- Het GR is bedoeld voor het beperken van de maatschappelijke ontwrichting als gevolg van een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Het GR is een maat voor de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een risicovolle activiteit en van een daardoor veroorzaakte calamiteit. Rondom een risicobron wordt een invloedsgebied gedefinieerd, waarbinnen grenzen worden gesteld aan het

aantal maximaal aanwezige personen, de z.g. oriënterende waarde (OW). Het gaat om een richtwaarde. Het bevoegd gezag mag, mits afdoende gemotiveerd, van deze richtwaarde afwijken (de verantwoordingsplicht). De verantwoordingsplicht geldt voor elke toename van het GR, dus ook als de OW niet wordt overschreden.

Externe veiligheid moet altijd in preventieve zin deel uitmaken van de besluitvorming bij nieuwe situaties, en kan bij besluitvorming over bestaande situaties leiden tot aanvullende maatregelen. Voor externe veiligheid ten aanzien van inrichtingen, de zogenoemde stationaire bronnen, is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) van kracht en voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, de zogenoemde mobiele bronnen, is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, alsmede de Nota vervoer gevaarlijke stoffen (NVGS) bepalend. Deze nota is van toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen en de toename van transporten van gevaarlijke stoffen. Conform de NVGS wordt er een Basisnet Weg vastgesteld. Dit omvat een netwerk van rijks- en hoofdwegen waarlangs het transport van gevaarlijke stoffen wettelijk wordt verankerd.

De regelgeving voor ondergrondse buisleidingen valt per 1 januari 2011 onder het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Het Bevb gaat uit van de systematiek zoals die in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) wordt toegepast. Dit betekent dat het Bevb uitgaat van grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR) en een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico (GR).

De hoogte van het GR kan worden berekend in een risicoanalyse. Met de risicoanalyse is voor elke willekeurige locatie langs een route van gevaarlijke stoffen (weg, binnenwater, spoor), de hoogte van het GR te berekenen. Eenzelfde berekening kan worden gemaakt voor inrichtingen waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn (chemische installaties, vuurwerkfabrieken, LPG installaties, etc.).

Relatie met het plangebied

Uit de risicokaart van de provincie Limburg blijkt dat er in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied geen risicovolle inrichtingen aanwezig zijn die vallen onder de werking van het Bevi. Wel zijn er nabij het plangebied transportroutes over de weg aanwezig voor het vervoer van gevaarlijke stoffen evenals buisleidingen waardoor gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. De transportroutes over de weg betreffen onder meer de A67 (ten zuiden van het plangebied) en de N277 (ten oosten van het plangebied). Bij de buisleidingen voor gevaarlijke stoffen gaat het onder andere om een hogedrukaardgasleiding (ten oosten van het plangebied) en een productieleiding van de Rotterdam-Rijn Pijpleidingmaatschappij (langs de spoorlijn Eindhoven-Venlo).

De genoemde transportroutes en buisleidingen voor gevaarlijke stoffen zijn echter geen belemmering voor de ontwikkelingen in het plangebied. Nieuwe natuur en watergangen worden namelijk in het kader van externe veiligheid niet aangemerkt als een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object. Daardoor is dit niet relevant voor het plaatsgebonden risico van de routes en leidingen. Daarnaast neemt door de ontwikkeling van nieuwe natuur en het aanpassen

van watergangen de personendichtheid in het gebied niet toe, waardoor deze ontwikkeling geen invloed heeft op het groepsrisico van de routes en leidingen.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid staat de vaststelling van het inpassingsplan niet in de weg.

5.5 Bodem

Algemeen

Het is wettelijk (via de bouwverordening) geregeld dat nieuwbouw pas kan plaatsvinden als de bodem geschikt is (of geschikt is gemaakt) voor het beoogde doel. Om deze reden dient bij iedere nieuwbouwactiviteit de bodemkwaliteit door middel van onderzoek (conform NEN5740) in beeld te worden gebracht. Het onderzoek mag niet meer dan vijf jaar oud zijn. Als blijkt uit het onderzoek dat de bodem niet geschikt is dan zal voor aanvang van de werkzaamheden een sanering moeten worden uitgevoerd, om de bodem wel geschikt te maken.

Relatie met het plangebied

Het inpassingsplan maakt de ontwikkeling van nieuwe natuur en het aanpassen van watergangen mogelijk. Er wordt niet voorzien in de realisatie van gebouwen waarin gedurende meerdere uren per dag mensen kunnen verblijven. Derhalve is een bodemonderzoek voor het inpassingsplan niet nodig. Overigens is er geen aanleiding om te veronderstellen dat in het plangebied sprake is van een slechte bodemkwaliteit. Alle percelen betreffen immers onbebouwde gronden die jarenlang zijn gebruikt voor de landbouw.

Conclusie

Er zijn geen belemmeringen vanuit het aspect bodemkwaliteit voor de uitvoering van het inpassingsplan.

5.6 Water

Algemeen

Binnen de ruimtelijke ordening moeten de waterbelangen goed afgewogen worden. Een van de instrumenten hiervoor is de verplichte watertoets. De watertoets houdt in dat het Waterschap beoordeelt of de waterbelangen voldoende zijn afgewogen. De voor het inpassingsplan van belang zijnde wateraspecten zijn hieronder beschreven.

Volgens de Wet gemeentelijke watertaken (2008) is de gemeente verantwoordelijk voor het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater en hemelwater. De gemeente mag vervolgens zelf bepalen op welke wijze het ingezamelde hemelwater wordt verwerkt. Verder heeft de gemeente de zorgplicht voor het in openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen, om structurele problemen als gevolg van een voor de gebruiksfunctie nadelige grondwaterstand in openbaar bebouwd gebied zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover doelmatig is en niet de verantwoordelijkheid is van het waterschap of de provincie.

Het waterschap Peel en Maasvallei is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater en beheer van het waterpeil. Daarnaast is het waterschap verantwoordelijk voor het zuiveren van het afvalwater. Het is van belang dat de capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinstallatie toereikend is voor de toename aan vervuilingseenheden, en dat het afvalwater niet te veel verdund wordt met regenwater. Het waterschap is sinds de inwerkingtreding van de Waterwet (eind 2009) ook verantwoordelijk voor het beheer van het grondwater. Het waterschap heeft de volgende wettelijke grondwatertaken:

- Vergunningverlening en handhaving van grondwateronttrekkingen en –infiltraties op grond van de Keur;
- Uitvoering van de watertoets op ruimtelijke plannen en besluiten;
- Bepalen Gewenst Grond en Oppervlaktewater Regime (GGOR) voor buitengebieden;
- Advisering van gemeenten met betrekking tot grondwater bij het opstellen van GRP's.

Het is sinds 2003 verplicht om bij ruimtelijke plannen en besluiten een beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. De watertoets is een proces waarbij de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder in een zo vroeg mogelijk stadium afspraken maken over de toepassing en uitvoering van het waterhuishoudkundige en ruimtelijke beleid. Het waterschap is het eerste aanspreekpunt in het watertoetsproces, waarbij het waterschap rekening houdt met het provinciale grondwaterbeleid.

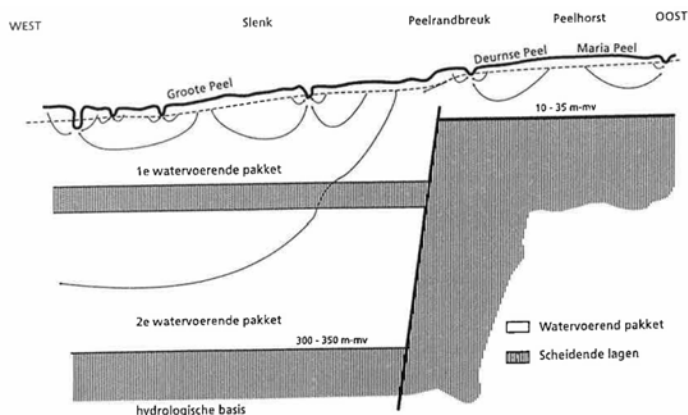
Relatie met het plangebied

Huidig watersysteem plangebied

Geohydrologie

Een aantal geologische breuken bepaalt in belangrijke mate de ondergrond van de Mariapeel. De Mariapeel bevindt zich samen met de Deurnsche Peel op de relatief hooggelegen Peelhorst, die in Noord-Brabant door de Peelrandbreuk en in Limburg door de Tegelenbreuk wordt begrensd. Deze breuken vormen een slecht doorlatende wand in de ondergrond als gevolg van versmering van aanwezige kleilagen tijdens de breukvorming. Hierdoor vindt er ondergronds slechts beperkt wateruitwisseling plaats tussen de Peelhorst en de Centrale Slenk in het westen, en de Venlo slenk in het oosten, waardoor op de hooggelegen Peelhorst van nature hoge grondwaterstanden voorkomen.

Op de Peelhorst ligt een zeer slecht doorlatende kleilaag relatief ondiep onder het maaiveld, die de hydrologische basis van het grondwatersysteem vormt. Het watervoerend pakket boven deze basis is 10-20 meter dik. In de relatief dunne deklaag komen, tot

Ondergrond van de Peelvenen (bron: Landinrichtingsplan Peelvenen)

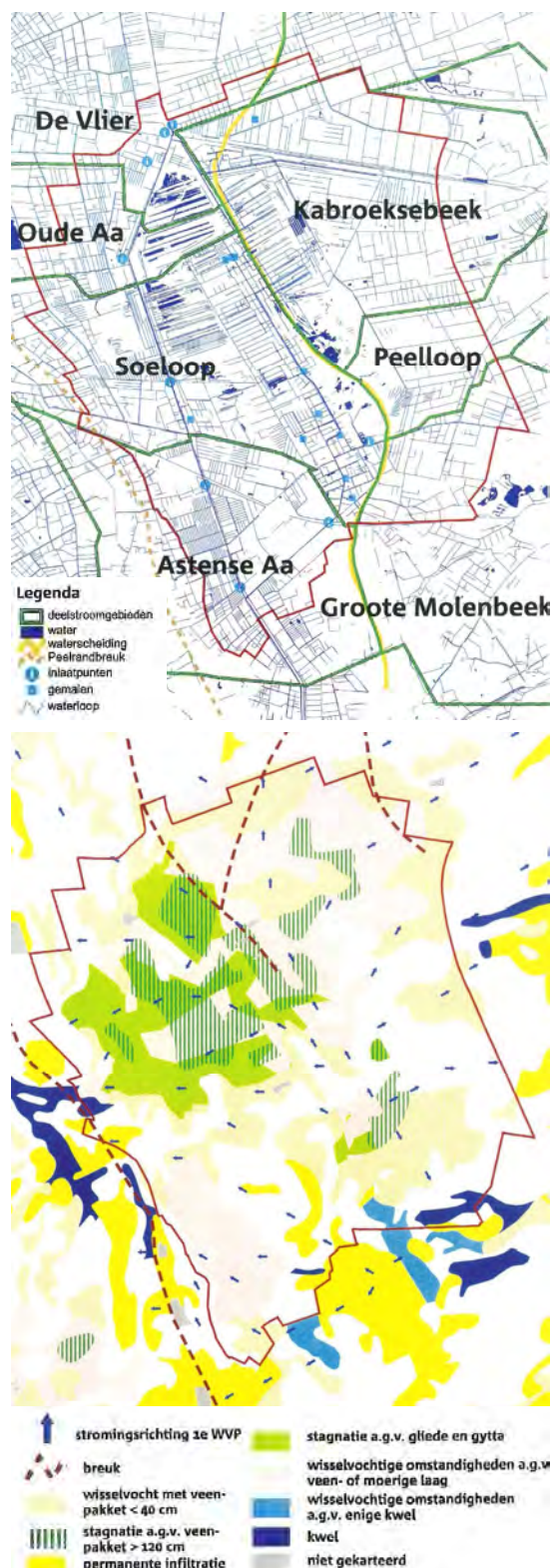
maximaal 10 meter onder maaiveld, veen- of venige lemlagen voor, die een dikte hebben van enkele centimeters tot enkele meters.

De beperkte wateruitwisseling tussen de Peelhorst en zijn omgeving en de aanwezigheid van veen en leem op enkele meters diepte ("formatie van Asten") bemoeilijken het wegzakken van regenwater naar de ondergrond en naar de omgeving. Deze factoren hebben de ontwikkeling van het uitgebreide hoogveengebied mogelijk gemaakt.

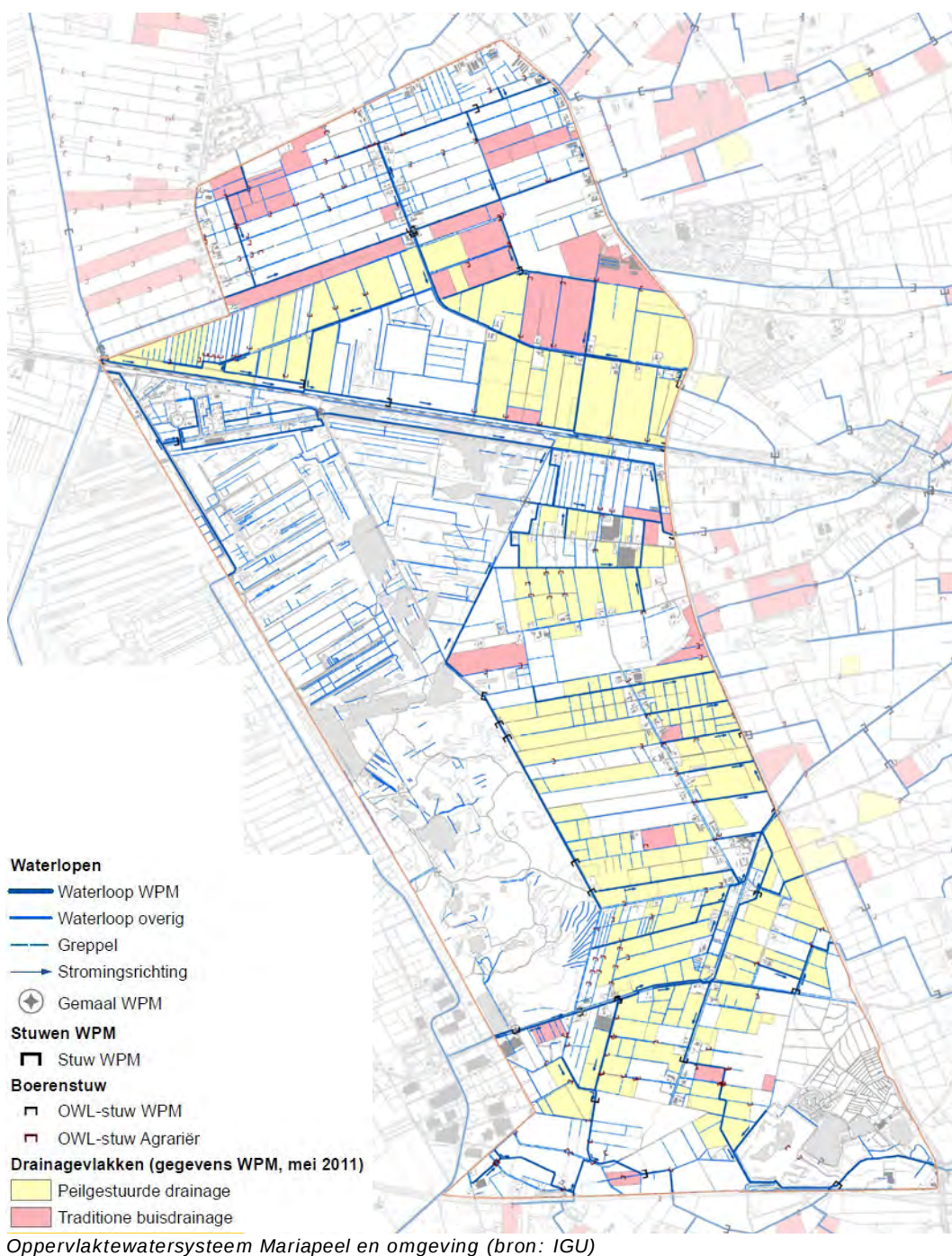
Op de Peelhorst ligt tussen de Peelrandbreuk en de Tegelenbreuk in de Mariapeel een regionale waterscheiding. Deze scheidt het stroomgebied van de Brabantse beken van de Limburgse beken. Ten oosten van deze waterscheiding stroomt het grondwater in (noord)oostelijke richting. Ten zuiden van het gebied bevindt zich een waterscheiding, die west-oost gericht is.

Oppervlaktewatersysteem

In het gebied ligt een uitgebreid stelsel van waterlopen. De oorsprongen hiervan liggen in de hooggelegen Peelgebieden nabij de waterscheiding. In Limburg wateren ze via de Kabroekse beek en de Groote Molenbeek af richting de Maas. Sommige van deze van oorsprong natuurlijke waterlopen zijn tijdens de ontginning stroomopwaarts richting de Peelgebieden doorgetrokken voor de afwatering van de moerassige veengebieden. Tevens werd een stelsel van nieuwe waterlopen gegraven om het gebied verder te ontwateren. Hiermee werd turfwinning en later landbouw mogelijk.

Hydrologische systeemkaarten (bron: Landinrichtingsplan Peelvenen)

Ten behoeve van turftransport en ontwatering van het veengebied zijn ook kanalen gegraven, zoals de Helenavaart en het Griendtsveen kanaal. Deze kanalen hebben in de huidige situatie een relatief hoog waterpeil en werken in delen van het natuurgebied infiltrerend. De Helenavaart voert vanuit de Noordervaart Maaswater aan ten behoeve van de landbouw ten noorden, ten oosten en ten zuiden van de Mariapeel.

Ten behoeve van turfwinning zijn zogenaamde wijken gegraven in de vorm van vorken met drie tanden. Deze wijken stonden in open verbinding met de

kanalen. Vanuit de wijken werd een stelsel van zogenaamde halfslagsloten in het veen gegraven, soms tot op de zandondergrond. Na beëindiging van de turfwinning werd dit ontwateringsstelsel afgekoppeld van het wijkenstelsel. Water in de sloten werd via houten sifons onder de wijken door geleid. In de Mariapeel verliep de afwatering van deze halfslagsloten oorspronkelijk grotendeels via de Horster Driehoek naar de Kabroekse beek in het noordoosten van het gebied. Aan de westzijde van de Mariapeel waterden deze sloten af op de bovenlopen van de Soeloop richting Noord-Brabant.

In het kader van het Waterconserveringsplan Mariapeel zijn de sloten die naar het westen afwaterden eind jaren negentig van de vorige eeuw afgedamd. Tevens is de Mariapeel opgedeeld in een aantal omdijkte compartimenten. Hiermee wordt regenwater vastgehouden in het natuurgebied en toegevoegd aan het grondwatersysteem ten gunste van de natte natuur. Overtollig water uit de compartimenten wordt naar de bovenloop van de Kabroekse beek geleid. In het zuiden van de Mariapeel wateren enkele compartimenten naar de Groote Molenbeek af via het Broemeer kanaal.

Ten noorden van de Kanaalweg en ten zuiden van de spoorlijn ligt de watergang zijtak Kabroekse Beek. Deze watergang is ooit gegraven om water uit Griendtsveen in oostelijk richting door een smalle beboste strook, het Kanaalbos genaamd, af te voeren naar de Kabroekse beek. Negatief gevolg van deze maatregel was dat de Horster Driehoek door deze nieuwe watergang werd gedraineerd. Om dit tegen te gaan is in 1998 in het kader van Waterconserveringsplan Mariapeel het gemaal "Lavendel" aangelegd, dat water uit Griendtsveen in deze watergang pompt. Hierdoor kwam het Kanaalbos grote delen van het jaar onder water te staan. De belangrijkste doelstelling van deze maatregel was het realiseren van een hydrologische buffer tussen de Mariapeel en het Grauwveen, waardoor het verlies van water uit de Mariapeel naar de lager gelegen landbouwgronden in het Grauwveen zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Toekomstig watersysteem

Realisatie Nieuw Limburgs Peil

Het watersysteem wordt ingericht op basis van het Nieuw Limburgs Peil (NLP). Dit is immers één van de doelstellingen van het IGU. Het NLP is het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). Het GGOR is in opdracht van de provincie Limburg door het Waterschap Peel en Maasvallei bepaald. In het NLP wordt voorgesteld wat de gewenste waterpeilen van het grond- en oppervlaktewater in de toekomst moeten zijn, rekening houdend met de functies en doelen in het betreffende gebied en de wet- en regelgeving. De realisatie van het NLP is noodzakelijk om de gebiedsdoelstellingen voor de Mariapeel te behalen in het kader van Natura 2000 en de Kaderrichtlijn water. Hiertoe bevat het NLP een aantal maatregelen die in het gebied nodig zijn. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in het IGU. Het gaat onder meer om het dempen, verondiepen, graven en verbreden van watergangen, alsmede het plaatsen en verwijderen van stuwen en dammen en het aanleggen van (ondergrondse) schermen en kades. In hoofdstuk 4 zijn de belangrijkste maatregelen beschreven. Hier wordt dan ook naar verwezen. Bij de uitwerking in het IGU is van een aantal NLP-maatregelen afgeweken, omdat de gestelde doelen ook op een andere wijze

kunnen worden behaald. Deze afwijkingen zijn in hoofdstuk 4 ook aangegeven. Het inpassingsplan maakt de realisatie van het NLP mogelijk.

Verdroging

Het inpassingsplan maakt de ontwikkeling van nieuwe natuur mogelijk (EHS met hoge prioriteit) en dient als basis voor de onteigening van de resterende nieuwe natuurgronden die nog niet zijn verworven. Deze nieuwe natuur is nodig om één van de belangrijkste doelstellingen van het IGU te kunnen behalen: het herstellen van het verdrogingsgevoelige TOP- en Natura 2000 gebied Mariapeel. Hiertoe zal deze nieuwe natuur worden ingericht als hydrologische bufferzone. Daardoor wordt het mogelijk om zoveel mogelijk gebiedseigen grond- en oppervlaktewater binnen het natuurgebied vast te houden en de instroom van voedselrijk gebiedsvreemd water te voorkomen. De bestaande natuurgebieden worden hiermee vernat en beschermd tegen verdroging. De waterhuishouding kan zo voldoen aan de eisen die de ontwikkeling van hoogveen daaraan stelt.

Oppervlaktewater

De realisatie van het NLP en de nieuwe natuur vergen dat een aantal watergangen moeten worden aangepast, onder meer omdat deze meer water moeten gaan afvoeren als gevolg van het dempen of verondiepen van andere watergangen. Het plan maakt het aanpassen van deze watergangen mogelijk. De stroken grond die hiervoor nodig zijn, zijn daartoe bestemd als 'Water'. Hierdoor kan hier water gegraven worden en is het behoud van dit water en daarmee de waterhuishoudkundige functie naar de toekomst toe gewaarborgd. Kleine watergangen en waterpartijen die worden gesitueerd in de nieuwe natuurgebieden, zijn mogelijk doordat binnen de bestemming Natuur ook watergangen zijn toegestaan.

Streefpeilen

Het aanpassen van de waterhuishouding is de eerste aanzet tot het bereiken van de doelen in de natuur en in de landbouw. Pas na het instellen van de juiste oppervlaktewaterpeilen worden deze doelen duurzaam gerealiseerd. Daartoe zijn in het IGU zogenaamde streefpeilen bepaald. In de figuur op de volgende pagina zijn op een aantal locaties de huidige en toekomstige streefpeilen van het oppervlaktewater weergegeven. De vaststelling van deze streefpeilen is een verantwoordelijkheid van het waterschap Peel en Maasvallei en geschiedt via een eigen juridische procedure die los staat van het onderhavige bestemmingsplan.

Grondwaterbescherming

Het plangebied is niet gelegen in een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied of boringsvrije zone. Het opnemen van beschermende maatregelen hiervoor in het inpassingsplan is dan ook niet nodig.

Hemelwaterafvoer

Het plan voorziet niet in de aanleg van verharding. Hemelwater dat neerkomt in het plangebied kan daardoor rechtstreeks in de bodem infiltreren en in het gebied worden vastgehouden, hetgeen gewenst is voor het behalen van de natuurdoelstellingen (zie onder hydrologische bufferzone).

waterschap. De reactie wordt meegenomen bij het verwerken van het vooroverleg ex artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening.

5.7 Ecologie

Algemeen

Bij het opstellen van ruimtelijke plannen is het noodzakelijk te onderzoeken of en zo ja, in hoeverre de plannen ten koste gaan van de (aanwezige) flora en fauna. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de gebiedsbescherming en de soortenbescherming.

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming vindt zijn oorsprong in de Natuurbeschermingswet 1998 en draagt zorg voor de bescherming van natuurwaarden. De wet beschermt drie typen gebieden: Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden), Beschermde natuurmonumenten en Wetlands. Plannen dan wel projecten in deze gebieden, maar ook daar buiten in verband met de zogenaamde externe werking, kunnen vergunningplichtig zijn.

Naast de bescherming van de Natuurbeschermingswet kunnen waardevolle gebieden ook beleidsmatig beschermd zijn doordat zij behoren tot de ecologische hoofdstructuur (EHS). Uitgangspunt van het beleid is dat plannen, handelingen en projecten in de EHS niet toegestaan zijn indien zij de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS significant aantasten.

Gebiedsbescherming in relatie tot het plangebied

Natura 2000

De Mariapeel behoort tot het Natura 2000-gebied 'Deurnsche Peel & Mariapeel'. Alleen de bestaande natuur is aangemerkt als Natura 2000 gebied. Dit betekent dat de nieuwe natuur die mogelijk wordt gemaakt door het onderhavige inpassingsplan niet tot het Natura 2000-gebied behoort. Ook de watergangen die aangepast worden behoren niet tot dat gebied. De realisatie van de nieuwe natuur en de aanpassing van de watergangen worden wel uitgevoerd ten behoeve van het Natura 2000-gebied. Door de maatregelen wordt de verdroging in het gebied bestreden en kan het gebied worden vernat. Deze maatregelen zijn nodig om de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied te behalen (zie paragraaf 3.1).

Door de Dienst Landelijk Gebied¹ is een voortoets uitgevoerd om voor het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel vast te stellen of, en zo ja, onder welke voorwaarden de activiteiten die zijn opgenomen in het 'Inrichtingsplan integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-Mariapeel' (IGU) kunnen worden toegelaten. Duidelijk moet zijn of uitgesloten kan worden dat de activiteiten en ingrepen (significante) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied veroorzaken. De maatregelen die zijn opgenomen in het IGU dienen ten behoeve van realisatie en verbetering van de natuurdoelen in het Natura 2000-gebied Deurnsche

¹ Dienst Landelijk Gebied, 'Voortoets Mariapeel en Grauwveen – Concept Ontwerp Inrichtingsplan Integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-Mariapeel', 28-1-2013

Peel en Mariapeel. Normaal gesproken is de verwachting dan ook dat de maatregelen geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen veroorzaken. Echter, in het gebied Deurnsche Peel en Mariapeel kan sprake zijn van conflicterende doelen, waardoor op voorhand niet is uit te sluiten dat er geen negatieve effecten optreden. In de voortoets is dit nader onderzocht. De rapportage van de voortoets is opgenomen in de bijlage.

Uit de voortoets blijkt dat significant negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. De maatregelen afzonderlijk kunnen wel negatieve effecten tot gevolg hebben, maar dit wordt voorkomen door het pakket aan maatregelen uit het IGU in samenhang uit te voeren en door de juiste volgorde in de uitvoering van de maatregelen aan te houden. Zo kan bijvoorbeeld het opzetten van het waterpeil in Grauwveen tot gevolg hebben dat in de bodem opgeslagen fosfaat mobiel wordt en afstroomt naar voedselarme natuurgebieden. Dit wordt echter voorkomen door de aanleg van een kade tussen de nieuwe natuur en de bestaande natuur. Een ander voorbeeld is het vernatten van delen van de Mariapeel zonder vooruitlopend daarop de afwaterende watergangen te dempen dan wel af te dammen zodat het gebiedseigen water meteen weer wegstroomt. Duidelijk is dus dat het pakket aan maatregelen in samenhang moet worden uitgevoerd en dat de volgorde in uitvoering van de maatregelen van groot belang is.

In de voortoets wordt geadviseerd om rekening te houden met verstoringgevoelige soorten zoals broedvogels en de Kraanvogel. Hiervoor moeten de werkzaamheden die verstoring kunnen werken, zoals de civieltechnische werken, buiten de broedtijd en doortrekperiodes van Kraanvogels uit te voeren. Bij de uitvoering zal dit advies in acht genomen worden.

Gezien het bovenstaande wordt in de voortoets geconcludeerd dat het opstellen van een passende beoordeling en het aanvragen van een Natuurbeschermingswetvergunning voor het uitvoeren van het IGU niet nodig is.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is gelegen in de EHS. Het inpassingsplan maakt immers de realisatie van EHS met hoge prioriteit mogelijk. Deze nieuwe natuur maakt het behalen van natuurdoelstellingen in het bestaande natuurgebied Mariapeel mogelijk, doordat de nieuwe natuur zal worden ingericht als hydrologische bufferzone, waardoor vernatting optreedt in het bestaande natuurgebied. Hiermee komt het plan tegemoet aan een verdere ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van dit EHS-gebied. Van (significante) aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS is derhalve geen sprake. Ten gevolge van het plan zijn er louter positieve effecten voor de EHS.

Conclusie

De gebiedsbescherming staat de vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet (FFW). De FFW bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij elk plan dat ingrijpt op dergelijke plaatsen dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten. De wet en bijbehorend Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten ('vrijstellingenbesluit') kent drie verschillende

Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en geldt altijd de zorgplicht (art.2).
Tabel 2	Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.
Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: - én - er sprake is van een in de wet genoemd belang (hier: ruimtelijke ontwikkeling) - én - er geen alternatieven zijn - én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort Voor Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels), die alle in tabel 3 staan, is geen ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling mogelijk, omdat deze ontheffingsgrond niet genoemd wordt in de Europese Habitatrichtlijn.

Jaarrond beschermde nesten

Alle vogels vallen onder de Flora- en faunawet. Tijdens werkzaamheden moet dan ook rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn deze dus niet beschermd.

beschermingsregimes voor diverse soorten.

Voor alle beschermde soorten geldt de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet). Indien het voortbestaan op een locatie van beschermde soorten planten of dieren uit categorie 2 en 3 door een ingreep negatief beïnvloed worden, is het daarnaast nodig ontheffing aan te vragen van verboden handelingen op grond van de Flora- en faunawet. Het bevoegd gezag hierin is het Ministerie van ELI. Voor Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI) wordt beoordeeld.

De Flora- en faunawet hoeft slechts in een inpassingsplan te worden geïmplementeerd met het oog op de uitvoerbaarheid van het plan. Het is dus niet perse noodzakelijk dat al voor de vaststelling van een inpassingsplan een ontheffing verkregen is.

Soortenbescherming in relatie tot het plangebied

Door de Dienst Landelijk Gebied² zijn de huidige natuurwaarden van de percelen in het plangebied onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn neergelegd in een memo, welke als bijlage bij de toelichting is opgenomen. Uit het onderzoek blijkt dat de percelen die behoren tot het plangebied, geen bijzondere natuurwaarden zijn aangetroffen. De natuurwaarden zijn in alle gevallen nihil en zullen sterk profiteren van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen. Op grond hiervan is de verwachting dat de Flora- en faunawet niet aan de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan in de weg zal staan.

Momenteel wordt nog een nader Flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Zodra de resultaten bekend zijn zal dit op deze plaats vermeld worden.

Conclusie

Naar verwachting staat de Flora- en faunawet niet aan de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan in de weg.

5.8 Archeologie

Algemeen

Als gevolg van het Verdrag van Malta (Valetta) zijn overheden verplicht om in het ruimtelijke beleid zorgvuldig om te gaan met het archeologische erfgoed. Voor gebieden waar archeologische waarden voorkomen of waar een reële verwachting bestaat dat er archeologische waarden aanwezig zijn dient, voordat er bodemingrepen plaatsvinden, een archeologisch onderzoek uit te worden gevoerd.

De zorgplicht voor het archeologisch erfgoed is vastgelegd in de Monumentenwet uit 1988. Deze is nader uitgewerkt in de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ) 2007, en daarmee samenhangend de Ontgrondingenwet, de Wet milieubeheer, de Woningwet en de Wet ruimtelijke ordening. De wet regelt:

- Bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem;
- Inpassen van archeologisch erfgoed in de ruimtelijke ordening;
- Financiering onderzoek: de veroorzaker betaalt.

Hiervoor is het van belang dat er een archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd en dat de uitkomsten hiervan door het bevoegde gezag worden meegenomen in de belangenafweging.

Relatie met het plangebied

In de archeologische monumentenzorg onderscheidt men verschillende categorieën archeologische verwachtingen. Voor iedere categorie kunnen op grond van het bestemmingsplan verschillende regels gelden. Iedere categorie biedt dan een verschillend beschermingsniveau. Voor het grondgebied van de gemeente Horst aan de Maas wordt momenteel een archeologische verwachtingenkaart opgesteld, waarin verschillende categorieën zullen

² Dienst Landelijk Gebied, 'Memo Huidige natuurwaarden PIP percelen Mariapeel', 15 januari 2013

worden onderscheiden: hoge, middelhoge en lage verwachtingswaarde. Deze kaart is echter nog niet gereed, waardoor deze nog niet vertaald kan worden in het onderhavige inpassingsplan. Zekerheidshalve wordt er daarom vanuit gegaan dat in het gehele plangebied sprake is van een hoge verwachtingswaarde. Aan het gehele plangebied is daarom ter bescherming van archeologische waarden de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie' gegeven. Als ondergrens voor het verrichten van archeologisch onderzoek is uitgegaan van 100 m² (overeenkomstig de wettelijke norm uit de Wamz). Als diepteondergrens wordt uitgegaan van 30 centimeter onder het bestaande maaiveld. Daarnaast geldt een vrijstelling voor bodemingrepen tot 1 meter breed.

Het voorgaande betekent dat bij het bouwen of het uitvoeren van werken of werkzaamheden (niet zijnde bouwwerken) er eerst archeologisch onderzoek plaats moet vinden, indien de oppervlakte groter is dan 100 m² en de diepte meer bedraagt dan 30 centimeter. Op basis van een goedgekeurd archeologisch onderzoek kan dan vervolgens een omgevingsvergunning worden verleend. Bij een oppervlakte die kleiner is dan 100 m² (ongeacht de diepte van bodemingrepen) en een diepte die niet dieper is dan 30 cm (ongeacht de oppervlakte) hoeft dus geen archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ook hoeft geen onderzoek plaats te vinden indien de breedte van de bodemingrepen niet meer bedraagt dan 1 meter (ongeacht de oppervlakte en de diepte).

Voor de bodemingrepen ten behoeve van de uitvoering van het plan die de genoemde ondergrenzen te boven gaan, zal te zijner tijd archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Indien de archeologische verwachtingenkaart voor de gemeente Horst aan de Maas gereed is voor de vaststelling van het Inpassingsplan, dan zal het plan daar voor de vaststelling zo nodig op worden aangepast.

Conclusie

Het aspect archeologie staat niet aan de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan in de weg.

6 JURIDISCHE ASPECTEN

6.1 Opbouw regels en verbeelding

Het belangrijkste onderdeel van een inpassingsplan is de bestemming. Aan alle in het plan begrepen gronden worden ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening bestemmingen toegewezen. Zo nodig worden aan deze bestemmingen regels gekoppeld omtrent het gebruik van de in het plan begrepen gronden en van de zich daarop bevindende opstallen. Naast de bestemmingen kunnen ook dubbelbestemmingen voorkomen. Deze overlappen de 'gewone' bestemmingen en geven eigen regels, waarbij er sprake is van een rangorde tussen de bestemmingen en de dubbelbestemmingen.

Bij bestemmingen kunnen aanduidingen voorkomen met als doel bepaalde zaken nader of specifieker te regelen. Aanduidingen zijn terug te vinden op de (analoge) verbeelding en hebben een juridische betekenis in het inpassingsplan. Alle overige op de (analoge) verbeelding voorkomende zaken worden verklaringen genoemd. Verklaringen hebben geen juridische betekenis, maar zijn op de (analoge) verbeelding opgenomen om deze beter leesbaar te maken (bijvoorbeeld topografische ondergrond). Verklaringen worden in de digitale verbeelding niet uitgewisseld, waardoor die informatie de burger via de digitale weg niet zal bereiken.

In het kader van het rapport “Standaard Vergelijkbare bestemmingsplannen 2008 (SVBP2008)” zijn bindende afspraken gemaakt over de opbouw van de planregels. De hoofdstukindeling van de regels is als volgt:

Hoofdstuk 1: Inleidende regels

- begrippen
- wijze van meten

Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels

- bestemmingen
- dubbelbestemmingen

Hoofdstuk 3: Algemene regels

- anti-dubbeltelbepaling
- algemene bouwregels
- algemene gebruiksregels
- algemene aanduidingsregels
- algemene afwijkingsregels
- algemene wijzigingsregels

Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels

- overgangsrecht
- slotregel

Digitalisering

De SVBP2008 is een landelijke standaard en vanaf 1 januari 2010 verplicht geworden. De basis werd gelegd in de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), die op 1 juli 2008 in werking is getreden. In de Wro is de opgenomen dat voor het maken, beschikbaar stellen en gebruiken van digitale plannen tot 1 juli

2013 de RO standaarden en regels 2008 (SVBP2008) van toepassing zijn. Na 1 juli 2013 moet het SVBP2012 worden toegepast. Dit is de opvolger van het SVBP 2008. In de periode 1 oktober 2012 tot 1 juli 2013 mag het SVBP 2012 facultatief worden toegepast. De standaarden zijn wettelijk verankerd door middel van een Ministeriële regeling als uitvoeringsregeling van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De verplichting om bestemmingsplannen digitaal vast te stellen en beschikbaar te stellen, is op 1 januari 2010 ingegaan. Het voorliggende inpassingsplan voldoet aan de digitale verplichtingen.

Wabo

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de terminologie in de regels van het plan afgestemd op de Wabo. Zo wordt in plaats van de term 'ontheffing' de term 'afwijken' gehanteerd en is de term 'aanlegvergunning' vervangen door de term 'omgevingsvergunning voor werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden'.

Opbouw bestemmingsregels

De bestemmingsregels hebben betrekking op een bestemming. In een bestemmingsregel wordt aangegeven hoe de als zodanig op de (analoge) verbeelding aangegeven gronden mogen worden bebouwd en gebruikt. Tevens kan de bestemmingsregel een omgevingsvergunning voor de uitvoering van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden (de voormalige aanlegvergunning) bevatten. De indeling van een bestemmingsregel is als volgt:

- Bestemmingsomschrijving;
- Bouwregels;
- Nadere eisen;
- Afwijken van de bouwregels;
- Specifieke gebruiksregels;
- Afwijken van de gebruiksregels;
- Omgevingsvergunning voor de uitvoering van een werk, geen bouwwerk zijnde, en van werkzaamheden;
- Wijzigingsbevoegdheid.

Duidelijk mag zijn dat een bestemmingsregel niet alle bovenstaande elementen hoeft te bevatten. Dit kan per bestemming verschillen.

6.2 Analoge verbeelding

Uit de SVBP2008 volgen diverse verplichtingen voor wat betreft de verbeelding, zoals de kleur van de ondergrond (grijs) en minimaal weer te geven aspecten op de ondergrond. Ook de diverse kleuren van de bestemmingen, alsmede de verhouding van de op de verbeelding voorkomende lijndiktes zijn verplicht voorgeschreven. De legenda ziet er als volgt uit:

Bestemmingen

- bestemmingen (in alfabetische volgorde)
- dubbelbestemmingen (in alfabetische volgorde)

Aanduidingen

- gebiedsaanduidingen (in alfabetische volgorde)

- functieaanduidingen (in alfabetische volgorde)
- bouwvlak
- bouwaanduidingen (in alfabetische volgorde)
- maatvoeringsaanduidingen (in alfabetische volgorde)
- figuren

Verklaringen (in alfabetische volgorde).

Voor wat betreft de ondergrond van de verbeelding is gebruik gemaakt van de Grootchalige Basiskaart van Nederland (GBKN), waar nodig aangevuld met de kadastrale kaart.

6.3 Toelichting op de artikelen

In deze paragraaf wordt daar waar dat noodzakelijk en nuttig wordt geacht een nadere toelichting gegeven op de artikelen van de regels. Sommige regelingen zijn daarom hierna niet opgenomen, deze worden geacht voor zich te spreken.

Artikel 1 en 2 Begrippen en wijze van meten

Voor de begripsomschrijvingen en wijze van meten is aangesloten bij het SVBP 2008. Deze begrippen zijn aangevuld met voor het plan relevante begrippen.

Artikel 3 Agrarisch met waarden

De bestemming 'Agrarisch met waarden' is gegeven aan een waterloop ten noorden van de spoorlijn die zal worden verondiept of gedempt. De bestemming 'Primair Water' die deze waterloop had in het vigerende bestemmingsplan is daardoor niet meer op zijn plaats. Daar de waterloop ligt in een gebied dat zijn agrarische functie blijft behouden, is gekozen voor een agrarische bestemming. De bestemming Agrarisch met waarden sluit inhoudelijk goed aan op de bestemming 'Agrarische doeleinden met landschappelijke- en natuurwaarden', die de aangrenzende agrarische gronden hebben in het bestemmingsplan 'Buitengebied deelgebied 1' van de gemeente Horst aan de Maas. De gronden zijn onder meer bestemd voor een duurzaam agrarisch grondgebruik, de ontwikkeling en instandhouding van landschappelijke en natuurwaarden, extensief recreatief medegebruik en water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Op gronden met de bestemming Agrarisch met waarden zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan, ten dienste van de bestemming, met een bouwhoogte van maximaal 1 meter, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen maximaal 1,5 meter mag bedragen en de bouwhoogte van waterhuishoudkundige- en nutsvoorzieningen en voor bouwwerken ten behoeve van extensief recreatief medegebruik maximaal 3 meter mag bedragen. Diverse ongewenste bouwwerken, zoals sleuf- en andere silo's, mest- en andere bassins en paardenbakken zijn in de regels uitgesloten.

Artikel 4 Natuur

Deze bestemming is toegekend aan de gronden waar de ontwikkeling van nieuwe Natuur, EHS met hoge prioriteit, is voorzien. Deze bestemming maakt de natuurontwikkeling mogelijk. Daartoe zijn de gronden onder meer bestemd

voor de ontwikkeling en instandhouding van natuurwaarden. Omdat de nieuwe natuur ook een landschappelijke en recreatieve waarde zal hebben zijn de gronden tevens bestemd voor de ontwikkeling en instandhouding van landschappelijke waarden en extensief recreatief medegebruik. Om in de nieuwe natuur waterlopen te kunnen realiseren zijn deze hier ook toegestaan, evenals waterhuishoudkundige voorzieningen, zoals duikers, stuwen, etc..

Op gronden met de bestemming Natuur zijn bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan, ten dienste van de bestemming, met een bouwhoogte van maximaal 3 meter. Daarnaast zijn via een afwijking kleine gebouwtjes ten behoeve van onderhoud en beheer van het natuurgebied met een oppervlakte van 25 m² en een bouwhoogte 3 meter mogelijk. Voorwaarde hiervoor is wel dat is aangetoond (bijvoorbeeld via natuuronderzoek) dat de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur door de realisatie van dergelijke gebouwtjes niet significant mogen worden aangetast.

Om de nieuwe natuur na aanleg te beschermen tegen ongewenste ingrepen, is aan de bestemming Natuur een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden gekoppeld. Hierdoor is het niet mogelijk om deze werken en werkzaamheden uit te voeren zonder omgevingsvergunning. Het gaat dan om werken en werkzaamheden als het aanleggen van wegen en paden, het aanbrengen van verhardingen, het ophogen, egaliseren en afgraven van gronden en het aanbrengen van drainage. Een vergunning voor de werken en werkzaamheden kan alleen verleend kan worden als geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan natuur- en landschappelijke waarden. Diverse werkzaamheden zijn uitgezonderd van de vergunningplicht, waaronder werkzaamheden die het normale beheer en onderhoud betreffen en werkzaamheden die worden uitgevoerd conform het Inrichtingsplan integrale gebiedsuitwerking Peelvenen-Mariapeel (IGU).

Artikel 5 Water

De bestemming Water is gebruikt voor de stroken grond die benodigd zijn voor het aanpassen van watergangen. Deze bestemming maakt hier het graven van water en het behouden daarvan mogelijk. De gronden zijn daarvoor onder meer bestemd voor de watergangen, waterlopen en de waterhuishouding. Binnen de bestemming zijn ook waterhuishoudkundige voorzieningen toegestaan, zoals duikers, stuwen, etc.

Op gronden met de bestemming Water zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan, ten dienste van de bestemming, met een bouwhoogte van maximaal 3 meter.

Artikel 6 Waarde-Archeologie

De voor Waarde-Archeologie aangewezen gronden zijn behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming van gronden met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Binnen de bestemming Waarde-Archeologie mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd die voor archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn. Bouwwerken ten behoeve van de andere daar voorkomende bestemming(en) zijn alleen onder voorwaarden, zoals het uitvoeren van een archeologisch onderzoek, mogelijk.

Binnen de bestemming Waarde-Archeologie geldt een ondergrens voor het doen van archeologisch onderzoek. Archeologisch onderzoek is nodig voor bodemingrepen dieper dan 0,30 meter en/of met een oppervlakte groter dan 100 m².

Bij de bestemming geldt ook een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden voor de bescherming van de archeologische waarden. Alleen onder voorwaarden kan een vergunning worden verkregen. Uitgezonderd van de vergunningplicht zijn onder meer werken en werkzaamheden die behoren tot het normale onderhoud en beheer van de gronden.

Artikel 7 *Anti-dubbeltelregel*

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is hiervoor een standaard bepaling opgenomen. Het Bro verplicht om deze bepaling in het bestemmingsplan op te nemen.

De anti-dubbeltelbepaling beoogt te voorkomen dat door het herhaaldelijk gebruik van dezelfde oppervlakte van gronden als berekeningsgrondslag voor de oppervlaktebepaling van met name gebouwen, er op het betreffende of het aangrenzende perceel een situatie ontstaat die in strijd is met het bestemmingsplan.

Door het "overhevelen" van gronden tussen percelen, via al of niet tijdelijke huurcontracten of eigendomsoverdrachten, zou op een van de percelen of op alle betrokken percelen uiteindelijk een bebouwde oppervlakte kunnen ontstaan, die groter is dan het bestemmingsplan blijktens de regels beoogt toe te staan.

Artikel 8 *Algemene gebruiksregels*

Het verbod om gronden en opstallen te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan is opgenomen in artikel 2.1, lid 1, onder c, van de Wabo. In deze bepaling is dan ook enkel aangegeven welk gebruik in ieder geval als strijdig met dit bestemmingsplan moet worden aangemerkt.

Artikel 9 *Algemene afwijkingsregels*

De regels bevatten een algemene afwijkingsbevoegdheid om een aantal nodige zaken en ondergeschikte afwijkingen mogelijk te maken, zoals het met maximaal 10% afwijken van de voorgeschreven maatvoering.

Artikel 10 *Verwerkelijking in de naaste toekomst*

De aanduiding 'wro-zone – verwerkelijking in de naaste toekomst' is gegeven aan gronden die nog niet zijn verworven, maar waarvan verwerving wel noodzakelijk is. Door het toekennen van deze aanduiding biedt het inpassingsplan een titel voor onteigening van deze gronden op basis van de Onteigeningswet.

Artikel 11 *Overgangsrecht*

Uitgangspunt in een nieuw bestemmingsplan is dat bestaande bouwwerken en gebruiksvormen in principe positief worden bestemd, dus als zodanig als recht zijn toegestaan.

De overgangsrechtelijke regels dienen om te waarborgen dat een bestaand bouwwerk of een bestaand gebruik dat niet in overeenstemming is met het nieuwe plan en waarvan sloop respectievelijk beëindiging wordt beoogd, als

zodanig voorlopig kan blijven voortbestaan. Het bouwwerk of gebruik wordt dan als zodanig gedoogd totdat in de loop van de planperiode de sloop respectievelijk beëindiging plaatsvindt.

Bouwwerken en gebruiksvormen die al strijd zijn met het vorige bestemmingsplan worden expliciet uitgesloten van het overgangsrecht van het nieuwe plan. Ze worden niet gedoogd onder het nieuwe plan, maar blijven in strijd daarmee. Handhaving door sloop respectievelijk gebruiksbeëindiging blijft daardoor een optie.

Uitgangspunt is dat overgangsrechtelijke situaties, zowel voor bouwen als voor gebruik, uitzonderingen zijn. Die situaties worden tijdelijk gedoogd. De regels van het overgangsrecht zijn voorgeschreven in het Bro. Deze regels zijn zodoende overgenomen.

Artikel 12 Slotregel

Bij deze regel is vermeld hoe het plan kan worden aangehaald.

7 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

In dit hoofdstuk worden diverse aspecten besproken die van belang zijn voor de economische uitvoerbaarheid van het inpassingsplan.

7.1 Exploitatieplan

Samen met het inpassingsplan kan een exploitatieplan (ex. art. 6.12 Wro) vastgesteld worden. Op basis van het exploitatieplan kunnen (plan)kosten worden verhaald.

Een exploitatieplan hoeft niet opgesteld te worden als het kostenverhaal 'anderszins verzekerd' is, door middel van bijvoorbeeld anterieure overeenkomsten of als de provincie eigenaar is van de gronden. Eveneens hoeft geen exploitatieplan te worden opgesteld als:

- Er geen sprake is van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro;
- Het totaal der exploitatiebijdragen dat met toepassing van artikel 6.19 van de Wro kan worden verhaald, minder bedraagt dan € 10.000,-;
- Er geen verhaalbare kosten zijn als bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro;
- De verhaalbare kosten, bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro, uitsluitend de aansluiting van een bouwperceel op de openbare ruimte of de aansluiting op nutsvoorzieningen betreffen.

Het voorliggende inpassingsplan maakt de ontwikkeling van nieuwe natuur (EHS met hoge prioriteit) evenals het aanpassen van watergangen mogelijk. Dit betreft geen bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro. Derhalve is het vaststellen van een exploitatieplan niet nodig.

7.2 Financiering

De aanleg van de nieuwe natuur, de verwerving van gronden die nog niet in eigendom zijn, de aanpassing van watergangen, en alle andere maatregelen die daarmee gepaard gaan, worden gefinancierd door de Provincie Limburg, Staatsbosbeheer en het Waterschap Peel en Maasvallei. Hierover zijn bij de opstelling van het IGU afspraken gemaakt tussen deze partijen. Zij hebben hiervoor voldoende middelen gereserveerd. Het plan is daardoor financieel uitvoerbaar.

7.3 Grondverwerving

Gronden voor nieuwe natuur

Een deel van de gronden waar nieuwe natuur (EHS met hoge prioriteit) gerealiseerd moet worden is nog niet verworven. Getracht wordt om deze gronden in eerste instantie minnelijk te verwerven. Voor gronden die niet op minnelijke basis kunnen worden verworven, maar waarvan verwerving en functieverandering absoluut noodzakelijk is voor de doelrealisatie, wordt ingezet op onteigening. Het betreft hier gronden nieuwe natuur, waarvan door provincie Limburg is vastgesteld dat verwerving, functieverandering en

inrichting onontbeerlijk is voor de realisatie van een kwantitatief en kwalitatief goed functionerende hydrologische eenheid met de bestaande natuur, waarbinnen de doelstellingen van Natura 2000 worden gerealiseerd. Deze gronden worden door de maatregelen dermate vernat dat ze niet meer gebruikt kunnen worden overeenkomstig het huidige gebruik en voor een doelmatig agrarisch gebruik.

Voor een aantal nieuwe natuur gronden met hoge prioriteit bestaat mogelijk een alternatief voor verwerving, in het geval met het alternatief een vergelijkbaar doelbereik voor de natuur is gewaarborgd. Voor deze gronden kan met de grondeigenaren en gebruikers een langdurige overeenkomst worden opgesteld over de uitvoering van permanente technische maatregelen, die een vergelijkbaar effect hebben op de natuur als wanneer deze gronden zouden worden verworven en ingericht. De gronden waar dergelijke technische maatregelen mogelijk zijn, zijn per deelgebied beschreven in hoofdstuk 4. Indien met de grondeigenaren en gebruikers geen overeenstemming is bereikt, voordat het voorliggende inpassingsplan is vastgesteld, dan wordt alsnog onteigening ingezet voor deze gronden. D

Verwerving van de gronden of het uitvoeren van technische maatregelen op bepaalde gronden is absoluut noodzakelijk voor het realiseren van een goed functionerende hydrologische eenheid en daarmee het behalen van de natuurdoelen. Het is noodzakelijk dat de nieuwe natuur gronden in zijn geheel in eigendom van één beheerder komen en dat alle nieuwe natuur gronden in een deelgebied in één keer worden ingericht. Vanuit het oogpunt van een efficiënt en effectief natuur- en waterbeheer dient het eigendom bovendien aaneengesloten te zijn.

Gronden voor watergangen

In de deelgebieden Grauwveen en Horster Driehoek dienen watergangen te worden aangepast om de waterhuishouding te kunnen wijzigen. Zie paragraaf 4.3. Voor de aanpassing van de watergangen is nog circa 2,3 ha grond van particuliere eigenaren nodig. Verwerving van bepaalde stroken grond is noodzakelijk of minimaal het recht voor de uitkering van watergangen en de mogelijkheid voor onderhoud dient schriftelijk te zijn geregeld. Ook de aanpassing van deze watergangen is noodzakelijk voor de doelrealisatie. Indien op het moment van vaststelling van het inpassingsplan minnelijke verwerving van deze gronden niet tot overeenstemming leidt, dan wordt voor deze gedeeltes van percelen ingezet op onteigening.

Het aan te passen waterhuishoudkundig systeem dient als geheel in één keer te worden gerealiseerd. Hiertoe dienen alle benodigde stroken voor aanpassing van de watergangen te worden verworven. Er is geen technisch haalbaar, betaalbaar en beheerbaar alternatief mogelijk voor het voorgestelde oppervlaktewatersysteem.

8 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

8.1 Nota Vooroverleg ex art. 3.1.1 Bro

Het voorontwerp van het inpassingsplan is door Gedeputeerde Staten op 5 februari 2013 vastgesteld en aan de gemeente Horst aan de Maas en het Waterschap Peel en Maasvallei voor vooroverleg aangeboden. Beide instanties hebben een reactie geleverd. In deze Nota worden deze reacties samengevat en wordt er op de reacties ingegaan.

1. E-mail Gemeente Horst aan de Maas, d.d. 18-2-2013

De gemeente verzoekt om de percelen G 731 en G 898 niet in het inpassingsplan op te nemen, indien deze percelen voor de geplande ontwikkeling niet nodig blijken te zijn.

Reactie Gedeputeerde Staten

De genoemde percelen zullen buiten de grens van het inpassingsplan worden gelaten, indien blijkt dat de benodigde afscherming buiten deze gronden gerealiseerd kan worden.

E.e.a. is afhankelijk van het resultaat van het overleg, welk nog voor het vaststellen van het inpassingsplan door Provinciale Staten afgerond wordt.

2. Brief Waterschap Peel en Maasvallei d.d. 28-2-2013

- A) Het WPM vraagt om in overweging te nemen om de grens van het inpassingsplan zodanig te verschuiven dat alle geplande interne watermaatregelen voor de natuurgebieden Mariapeel en Grauwveen door het inpassingsplan gedekt worden, zonder dat er een bestemmingsplanwijzigingsprocedure voor de gronden buiten de plangrens doorgelopen dient te worden.
- B) De bestemming water lijkt op de plankaart enkel de fysieke waterloop te omvatten. Er wordt verzocht om deze bestemming zodanig aan te passen dat de te verbreden waterlopen en onderhoudspaden correct bestemd worden.
- C) De bestemming water vervalt bij het kruisen met wegen. Er wordt verzocht om de bestemming water te veranderen of met een dubbelbestemming water aan te vullen. Hiermee zullen de kruisingen en de invloedzone vanuit de Keur buiten de insteek van de waterloop inzichtelijk gemaakt.
- D) Het WPM wenst bij de verdere uitwerking van dit plan betrokken te blijven. Voor de effectuering van het dempen en verleggen van waterlopen alsmede het wijzigen of aanpassen van een kunstwerk in de waterloop en leggerwijziging is de Keur van waterschap van toepassing.

Reactie Gedeputeerde Staten

- A) *De grens van het inpassingsplan beperkt zich tot de percelen die voor de onteigening in aanmerking komen. Alhoewel wij voor het gestelde door het WPM begrip hebben, is de totale herziening van de grens van het plan in dit stadium niet meer mogelijk. Dit zou namelijk tot een aanzienlijke vertraging van de vaststelling van het plan en de onteigeningsprocedure leiden, waardoor de aanspraak op de*

financiering van de uitvoering door het Rijk zou vervallen. Deze wijziging zou, overigens, niet aansluiten bij de procesafspraken die in voorjaar 2012 met alle betrokkene partijen gemaakt zijn.

- B) De gronden benodigd voor de verbreding van de waterlopen zijn volledig belegd met de bestemming Water. Het gebruik van aangrenzende gronden t.b.v. onderhoudspaden en/of beheer en herstel van de watergangen is in de desbetreffende bestemmingsregelingen voorzien.*
- C) In de vigerende bestemmingsplannen van de gemeente Horst aan de Maas, Buitengebied Sevenum en Buitengebied Horst aan de Maas (deel 1), is de functie van de watergangen bij de kruising met wegen via de bestemming verkeersdoeleinden expliciet geregeld.*
- D) Deze reactie wordt ter kennis genomen.*

Conclusie

De vooroverlegreacties van de gemeente Horst aan de Maas en het Waterschap Peel en Maasvallei leiden niet tot de aanpassing van het inpassingsplan.

8.2 Zienswijzen ontwerpbestemmingsplan

De formele planprocedure start met de terinzagelegging van het ontwerp inpassingsplan. Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder zienswijzen tegen het ontwerp inpassingsplan indienen. Zodra de zienswijzen bekend zijn, zal een beknopte inhoud van de zienswijzen alsmede de eventuele gevolgen van de zienswijzen voor het inpassingsplan vermeld worden.